

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.7.13.
COM(2016) 466 final

2016/0223 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról, továbbá a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv módosításáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

A javaslat indokai és háttere

Az Unió egy szolidaritásra és a felelősség igazságos megosztására épülő, integrált, fenntartható és holisztikus migrációs politika létrehozására tesz erőfeszítéseket, amely hatékonyan működik mind béke, mind válság esetén. Az európai migrációs stratégia¹ elfogadása óta az Európai Bizottság olyan intézkedések bevezetésén dolgozik, amelyek hatékony és átfogó megoldást kínálnak a migrációs folyamatok azonnali és hosszú távú kihívásainak kezelésére.

A közös európai menekültügyi rendszer olyan szabályokon alapul, amelyek meghatározzák a nemzetközi védelmet kérelmező személyekért felelős tagállamot (beleértve a menedékkérők ujjnyomat-azonosító adatbázisát is), a menekültügyi eljárások közös szabályait, a befogadás feltételeit, valamint a nemzetközi védelemre jogosult személyek elismerését és védelmét. Emellett a Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal is támogatja a tagállamokat a közös európai menekültügyi rendszer végrehajtásában.

Bár jelentős előrelépés történt a közös európai menekültügyi rendszer fejlesztésében, még mindig lényeges különbségek vannak a tagállamok között az alkalmazott eljárások, a kérelmezőknek biztosított befogadási feltételek, az elismerési arány, és a nemzetközi védelemben részesülő személyeknek nyújtott védelem jellege tekintetében. Ezek a különbségek másodlagos mozgáshoz vezetnek, valamint ahhoz, hogy a menekültek több országban is benyújtanak menedékjogi kérelmet, így ösztönző tényezők jelennek meg, és végül a védelemre szoruló személyekkel kapcsolatos felelősség egyenlőtlenül oszlik meg a tagállamok között.

Az utóbbi időben Európába érkezők nagy száma rámutatott arra, hogy Európának olyan hatékony és eredményes menekültügyi rendszerre van szüksége, amely garantálja a felelősség igazságos és fenntartható megosztását a tagállamok között, megfelelő és tisztességes befogadási feltételeket biztosít az egész Unió területén, gyorsan és hatékonyan dolgozza fel az Unióban benyújtott menedékjogi kérelmeket, valamint biztosítja a döntéshozatali eljárás minőségét annak érdekében, hogy a nemzetközi védelemre szoruló személyek meg is kapják a szükséges védelmet. Ugyanakkor az Uniónak kezelnie kell a szabálytalan és veszélyes mozgásokat, és fel kell számolnia az az embercsempészek üzletszerű tevékenységét. Ennek érdekében gyorsan el kell bírálni a nemzetközi védelemre nem jogosult személyek menedékjog iránti kérelmét, és az ilyen migránsoknak haladéktalanul vissza kell térniük. Másrészt biztonságos és jogszerű lehetőséget kell biztosítani a védelemre szoruló harmadik országbeli személyek számára az Unió területére történő belépésükhöz. Mindez része az elsőbbséget élvező származási és tranzitországokkal folytatott széles körű együttműködésnek is.

2016. április 6-án „A közös európai menekültügyi rendszer reformja és az Európába jutás legális lehetőségeinek javítása felé” című közleményében² a Bizottság prioritásokat fogalmazott meg az európai menekültügyi és migrációs keret strukturális reformja tekintetében, és felvázolta, hogy milyen lépéseket kell tenni a humánusabb és hatékonyabb európai menekültügyi politika, valamint a legális migráció megfelelőbb kezelését lehetővé

¹ COM(2015) 240 final.

² COM(2016) 197 final.

tevé politika megteremtése érdekében.

2016. május 4-én a Bizottság előterjesztette a közös európai menekültügyi rendszer reformjára vonatkozó első javaslatcsomagot, amely a közleményében megfogalmazott három prioritásra összpontosít: fenntartható és igazságos dublini rendszer kialakítása a menekültügyi kérelmek megvizsgálásáért felelős tagállamot meghatározása céljából³, az Eurodac rendszer megerősítése a másodlagos migrációs mozgások hatékonyabb ellenőrzése és az irreguláris migráció elleni küzdelem elősegítése érdekében⁴, valamint az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének létrehozása, mely biztosítja az európai menekültügyi rendszer megfelelő működését⁵. Ezek a javaslatok voltak a közös európai menekültügyi rendszer strukturális reformjának első építőkövei.

A második csomagban a Bizottság további négy javaslat elfogadásával egészíti ki a közös európai menekültügyi rendszer reformját: a menekültügyi eljárásokra vonatkozó irányelv felváltása egy rendelettel,⁶ amely összehangolja a tagállamokban jelenleg eltérő eljárási szabályokat, és valódi közös eljárást hoz létre; a kvalifikációs irányelv⁷ felváltása egy rendelettel,⁸ amely egységes szabályokat fogalmaz meg a védelemre szoruló személyek elismerése és a nemzetközi védelemben részesülő személyek jogai tekintetében, valamint a befogadási feltételekről szóló irányelv módosítására irányuló javaslat,⁹ amely még jobban összehangolja az Unióban alkalmazott befogadási feltételeket, javítja a kérelmezők beilleszkedési kilátásait, és csökkenti a másodlagos migrációs mozgásokat. Végezetül, a 2016. április 6-i, az Unióba vezető törvényes beutazási lehetőségek szélesítésére vonatkozó törekvésnek megfelelően a Bizottság javaslatot készített egy strukturált uniós áttelepítési keret létrehozására, amely a nemzetközi védelem következetesebben kezelt megközelítését kívánja megvalósítani, rendezett és biztonságos lehetőségeket biztosít a nemzetközi védelemre szoruló személyeknek az Unióba való beutazásra, és ezzel fokozatosan csökkenti a szabálytalan beutazás ösztönzőit¹⁰.

Ezek a javaslatok szorosan egymáshoz kapcsolódnak, és a közös európai menekültügyi rendszer átfogó reformjának elengedhetetlen részét képezik. A közösségi menekültügyi vívmányok reformját célzó jogalkotási javaslatok ezen második szakaszában az asztalra került minden olyan kezdeményezés, amelynek célja egy szilárd alapokon álló, koherens és egységes, közös és összehangolt szabályokon alapuló, hatékony védelmet nyújtó és a genfi egyezménytel teljes mértékben összhangban lévő közös európai menekültügyi rendszer kialakítása.

A továbbfejlesztett közös európai menekültügyi rendszer hatékony és védelmet nyújt, biztosítja a nemzeti menekültügyi rendszerek közötti teljes konvergenciát, csökkenti a másodlagos migrációs mozgások ösztönzését, erősíti a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat, és ezek eredményeképpen egy hatékonyan működő dublini rendszerhez vezet.

Garanciát nyújt arra, hogy a menedékkérők, legyenek bárhol az EU-ban, egyenlő és megfelelő bánásmódban részesüljenek. Biztosítja az eszközöket, amelyek segítségével gyorsan azonosítani lehet azokat személyeket, akiknek valóban szükségük van a nemzetközi

³ COM(2016) 270 final.

⁴ COM(2016) 272 final.

⁵ COM(2016) 271 final.

⁶ HL L 180., 2013.6.29., 60. o.

⁷ HL L 337., 2011.12.20., 9. o.

⁸ HL L [...], [...], [...]. o.

⁹ HL L [...], [...], [...]. o.

¹⁰ HL L [...], [...], [...]. o.

védelemre, és visszaküldje azokat, akiknek nincs szükségük védelemre. Nagylelkű a leginkább segítségre szorulókkal, és szigorú a potenciális visszaélésekkel szemben, miközben mindig tisztetben tartja az alapvető jogokat. A közös rendszer végezetül elég költséghatékony és rugalmas ahhoz, hogy alkalmazkodni tudjon azokhoz a bonyolult kihívásokhoz, amelyekkel a tagállamok e téren szembesülnek.

A jelen javaslat célkitűzései

A kvalifikációs irányelv megállapítja azokat a kritériumokat, amelyek alapján kérelmezők menedékjogot és kiegészítő védelmet kaphatnak, és meghatározza az ilyen jogállással rendelkező személyek jogait. Bár a meglévő, átdolgozott kvalifikációs irányelv¹¹ hozzájárult a nemzeti szabályok bizonyos mértékű közelítéséhez, a elismerő menekültügyi határozatok aránya még mindig jelentősen eltér a tagállamokban, és még mindig nincsenek egységes döntések a tagállamok által nyújtott védelmi jogállás formájáról¹². Emellett jelentős különbség van a tagállamok azon szakpolitikájában is, hogy milyen időtartamra adják meg tartózkodási engedélyt, valamint az így nyújtott jogokat illetően is. Sőt, a státusz megszüntetésére vonatkozó jelenlegi rendelkezéseket a gyakorlatban nem alkalmazzák szisztematikusan, ami azt jelenti, hogy a tagállamok nem mindig biztosítják, hogy a nemzetközi védelmet csak olyan időtartamra kapják meg az arra jogosultak, ameddig az üldöztetés vagy súlyos sérelem kockázata fennáll, bár az uniós jog erre lehetőséget ad. Végezetül, az átdolgozott kvalifikációs irányelv bizonyos szabályai, amelyek egységes kritériumokat állapítanak meg a kérelmezők befogadására, jellegüknél fogva nem kötelezőek (azaz a kérelmező nem köteles indokolni a kérelmét, a nemzetközi védelem értékelésére és a visszavonásra vonatkozó szabályok, lehetséges visszavonási okok), és a tagállamok széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek.

A jóváhagyott kérelmek arányában és a nemzeti menekültügyi rendszerben az érintett védelmi státuszhoz kapcsolódó jogállásban mutatkozó fenti különbségek egyértelmű jelei annak, hogy egy összehangoltabb megközelítésre van szükség. Ezek a különbségek arra ösztönözhetik a nemzetközi védelmet kérő személyeket, hogy olyan tagállamokban kérjenek menedéket, ahol a menedékjogokat és a kérelmek jóváhagyását magasabb szinten biztosítják, mint más országokban, és ne abban a tagállamban, amely a dublini szabályok értelmében felelős a kérelmük elbírálásáért. Emellett kezelni kell a nemzetközi védelemben részesülő személyek esetleges másodlagos migrációjának kérdését is, és nyilvánvalóvá kell tenni, hogy abban tagállamban telepedhetnek le, amelyik védelmet nyújtott számukra. A védelem iránti folyamatos igények ellenőrzésének hiánya miatt ténylegesen állandó védelmet kapnak a kérelmezők, és ez további ösztönzést ad a nemzetközi védelemre szoruló személyeknek arra, hogy az Unióba jöjjenek, és nem valamely másik, a származási országukhoz közelebb eső helyen keressenek menedéket.

¹¹ A 2011/95/EU irányelv a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (átdolgozás) (a továbbiakban: az átdolgozott kvalifikációs irányelv).

¹² 2015-ben a januártól szeptemberig terjedő időszakban például az Afganisztánból érkező menedékkérők kérelmének jóváhagyási aránya Olaszországban közel 100 % -os, míg Bulgáriában 5,88 %-os volt (Eurostat). Ami a biztosított jogállás típusa közötti különbséget illeti, a 2015 második negyedévére vonatkozó EMTH adatok azt mutatják, hogy Németország (99%), Görögország (98%) és Bulgária (85%) valamennyi szíriai állampolgárnak menekültstátuszt adott, míg Málta (100%), Svédország (89%), Magyarország (83%) és a Cseh Köztársaság (80%) kiegészítővédelemben részesítette őket. https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Quarterly-Asylum-Report-2015_Q2_Final.pdf.

Tekintettel az összehangolás nyilvánvaló szükségességére és a javasolt változások hatókörére, a javaslat a jelenlegi irányelvet egy rendelettel váltja fel. Tekintettel a rendelet közvetlen alkalmazhatóságára, ez a változás már önmagában hozzájárul a további konvergenciához, és biztosítja a javasolt menekültügyi eljárásokkal való koherenciát is.

A fentiekre való tekintettel a javaslat célja:

- (1) **Azon közös kritériumok további összehangolása**, amelyek a nemzetközi védelmet kérelmezők elismerésére vonatkoznak, szigorúbb szabályok biztosításával és a jelenlegi opcionális szabályok felváltásával a következők tekintetében: a kérelmezőnek a kérelme indokolására vonatkozó kötelezettsége, a belső védelmi alternatívák értékelése, valamint a nemzetközi védelemben részesülő személy jogállásának visszavonását azon esetekben lehetővé tevő okok, amikor a nemzetközi védelemben részesülő személy veszélyt jelent a tagállam biztonságára vagy különösen súlyos bűncselekmény miatt már elítélték.
- (2) **A menekültügyi döntések további konvergenciája** az egész Unión belül, kötelezve a tagállamok döntéshozó hatóságait, hogy a kérelmek elbírálásakor vegyék figyelembe a származási ország helyzetére vonatkozó közös elemzést és útmutatást, melyet az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége, valamint a származási országgal kapcsolatos információkkal foglalkozó európai hálózatok biztosítanak uniós szinten az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségére vonatkozó rendelet új rendelkezéseivel összhangban¹³.
- (3) **Annak biztosítása, hogy a védelem csak olyan időszakra szóljon, ameddig az üldöztetés és a súlyos sérelem lehetősége fennáll, anélkül, hogy ez érintené az érintett személy európai integrációjának kilátásait.** A javaslat a tagállamokat kötelezi a jogállás rendszeresen és szisztematikusan felülvizsgálatára kötelezik abban az esetben, ha a származási országban jelentős mértékben változik a helyzet, valamint akkor, amikor a tartózkodási engedélyt a menekültek esetében első alkalommal, illetve a kiegészítő védelemben részesülő személyek esetében első és második alkalommal megújítják. Ugyanakkor a védelemre való jogosultság keretében alapvető, hogy a tagállamok elősegítsék az ilyen személyek társadalmi beilleszkedését. Ebben a tekintetben a javaslat pontosítja a nemzetközi védelemben részesülő személyek jogait és kötelezettségeit. A védelem biztosítása mellett ugyanakkor azzal ösztönzi az aktív beilleszkedésüket, hogy lehetővé teszi, hogy a tagállamok a szociális segítségnyújtással kapcsolatos egyes ellátásokat attól tegyenek függővé, hogy a védelemre jogosult személyek ténylegesen részt vesznek-e az integrációra vonatkozó cselekvési tervnek¹⁴ megfelelő integrációs intézkedésekben. Végezetül, a menekültstátusz, illetve a kiegészítő védelem megszüntetésére vonatkozó döntések csak három hónappal a döntés meghozatala után lépnek hatályba, azért hogy azon személyek, akinek státuszát visszavonták, megfelelő lehetőséget kapjanak arra, hogy egy másik státusz iránt adjanak be kérelmet, például munkavállalás céljából.
- (4) **A nemzetközi védelemben részesülő személyek másodlagos migrációjának kezelése** annak rögzítésével, hogy az ilyen személyek kötelesek a védelmet nyújtó tagállamban maradni, és a huzamos tartózkodásra vonatkozó irányelv módosítása

¹³ COM(2016) 271 final.

¹⁴ COM(2016) 377 final.

révén további megelőző intézkedések meghozatalával,¹⁵ valamint az adott tagállamban való jogszerű tartózkodási idő számításának újratekintésével, amennyiben az adott személyt egy olyan másik tagállamban találják, ahol nem jogosult tartózkodni vagy letelepedni.

- (5) **A nemzetközi védelemben részesülő személyek jogainak további harmonizálása,** különösen ami a tartózkodási engedélyek érvényességét és formáját illeti, rögzítve az ilyen személyek jogainak és kötelezettségeinek tartalmát, különös tekintettel a szociális biztonságra és a szociális segítségnyújtásra vonatkozó jogaikra és kötelezettségeikre.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Ez a javaslat a korábbi, átdolgozott kvalifikációs irányelvhez hasonlóan a közös európai menekültügyi rendszer alapvető részét képezi, és teljes mértékben összhangban van a közös európai menekültügyi rendszer reformjára vonatkozó 2016. május 4-i első javaslatokkal, valamint a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv és a befogadási feltételekről szóló irányelv reformjára irányuló javaslattal, beleértve ez utóbbi irányelv rendeletté való átalakítására és a strukturáltabb uniós áttelepítési rendszer létrehozására irányuló javaslatot is.

A javaslat az Európai Menekültügyi Ügynökség létrehozására irányuló javaslat rendelkezéseire épül, mivel kötelezi a tagállamok döntéshozó hatóságait, hogy a menedékjog iránti kérelmek elbírálásakor vegyék figyelembe a származási országra vonatkozó információkat, valamint az Ügynökség által az ilyen információkkal kapcsolatban kiadott elemzést és útmutatást. Emellett ebben a közös elemzésben és útmutatásban található fontos változások okot adhatnak a nemzetközi védelemben részesülő személyek jogállásának felülvizsgálatára.

Tekintettel a nemzetközi védelmet kérő személyek jogaira és kötelezettségeire, az a kifejezett követelmény, hogy minden rendelkezésre álló módon alá kell támasztaniuk a kérelmüket, és együtt kell működniük, tükrözi a dublini rendelet módosítására irányuló javaslat vonatkozó rendelkezéseit¹⁶.

Ami a menekültügyi eljárásról szóló rendeletet illeti, a két javaslat kiegészíti egymást, mivel a javaslat a kvalifikációs kritériumokat és a kérelem visszavonására vonatkozó okokat határozza meg, a menekültügyi eljárásra vonatkozó rendelet pedig a nemzetközi védelem iránti kérelmekre vonatkozó eljárás szabályairól rendelkezik.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Jelen javaslat megfelel a Bizottság által az Európai Migrációs Stratégiában¹⁷ – amely Juncker elnök úr politikai iránymutatását koherens és egymást kölcsönösen kiegészítő kezdeményezések formájában fejleszti tovább négy pillér mentén – megfogalmazott, a jobb migrációkezelésre irányuló, hosszú távú szabályozásnak. A négy pillér célja az illegális migráció ősztönzésének csökkentése, az Unió külső határainak védelme és az életmentés, valamint egy erős menekültügyi politika és a jogszerű migrációval kapcsolatos új szakpolitika biztosítása. Ez a javaslat, amely tovább segíti az európai migrációs stratégia megvalósítását az uniós menekültügyi politika megerősítése tekintetében, egy szélesebb uniós szintű politika részének tekinthető, melynek célja egy olyan hatékony és eredményes rendszer kidolgozása a migráció fenntartható kezelésére, mely igazságos a fogadó országok és az uniós polgárok,

¹⁵ A Tanács 2003. november 25-i 2003/109/EK irányelve a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról (HL L 16., 2004.01.23., 44–53. o.).

¹⁶ COM(2016) 27 final.

¹⁷ COM(2015) 240 final.

valamint az érintett harmadik országbeli állampolgárok, illetve a származási és a tranzitországok szempontjából is.

Ezen túlmenően az integrációt elősegítő lehetséges ösztönzőkre vonatkozó javasolt változások hozzájárulhatnak az integrációs cselekvési terv¹⁸ célkitűzéseinek megvalósításához.

. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Tekintettel arra, hogy a javaslat célja egyrésről annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban azonos feltételeket alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászoruló személyek jogosultként való elismerése tekintetében, másrésről annak biztosítása, hogy e személyeket valamennyi tagállamban ugyanolyan jogok illessék meg, a jogalap az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 78. cikke (2) bekezdésének (a) és (b) pontja. Ezen rendelkezések kimondják, hogy az Unió jogkörrel rendelkezik a közös menekültügyi, kiegészítő és ideiglenes védelem nyújtására vonatkozó politika kialakítására azzal a céllal, hogy a nemzetközi védelmet igénylő harmadik országbeli állampolgárok mindegyike számára megfelelő jogállást kínáljon és biztosítsa a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartását. E politikának összhangban kell lennie a menekültek jogállásáról szóló, 1951. július 28-i genfi egyezményrel és az 1967. január 31-i jegyzőkönyvvel, valamint az egyéb vonatkozó szerződésekkel.

Ezen jogkörön belül az EU többek között a következők tekintetében hozhat intézkedéseket:

(a) az Unió egészén belül érvényes, egységes menekültstátusz a harmadik országok állampolgárai számára;

(b) egységes kiegészítő védelmi státusz a harmadik országok azon állampolgárai számára, akiknek, anélkül hogy európai menekültstátuszt kapnának, nemzetközi védelemre van szükségük.

A huzamos tartózkodásra vonatkozó 2003/109/EK irányelvnek a nemzetközi védelemben részesülő személyek tekintetében javasolt módosítása miatt a jogalap kiegészül az EUMSZ 79. cikke (2) bekezdésnek (a) pontjával.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

A jelenlegi menedékjogi kérelmek jóváhagyásának arányaiban tapasztalható különbségek, az Unió területén hasonló kérelmeket benyújtó menedékkérőknek nyújtott védelem eltérő jogi státusza, a tartózkodási engedélyek időtartama, valamint a nemzetközi védelemben részesített személyek számára biztosított jogállásban mutatkozó különbségek arra ösztönzik a menekülteket, hogy több országban is benyújtsanak menedékjogi kérelmet, valamint ösztönzik a másodlagos migrációt az EU területén.

A cél a jelenlegi irányelv felváltása egy olyan rendelettel, mely lehetővé teszi a nagyobb konvergeniát a hasonló jellegű menekültügyi kérelmek elbírálásában, valamint a nemzetközi védelem tartalmát illetően, ezzel csökkentve az Unió területén való másodlagos mozgások ösztönzését, és biztosítva, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyek az egész Unióban egyenlő bánásmódban részesüljenek.

Mivel a közös európai menekültügyi rendszer az egész Unióra vonatkozóan közös normákat határoz meg a menedékkérők és a nemzetközi védelemben részesülő személyek tekintetében,

¹⁸ COM(2016) 377 final.

ezeket a célkitűzéseket a tagállamok egyenként nem képesek megvalósítani. Uniós szintű cselekvésre van szükség ahhoz, hogy az egész Unióban egységesebbé váljanak a menedékjog megadására vonatkozó döntések, és csökkenteni lehessen az ilyen döntések következményeinek hatását.

A tagállamok saját nemzeti törvényeik alapján továbbra is szabadon dönthetnek a védelem más formáinak biztosításáról.

- **Arányosság**

Az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt arányosság elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

Bár a 2004/83/EK és a 2011/95/EK irányelv bevezetésével a harmonizáció fontos szintjét sikerült elérni, még mindig jelentős különbségek vannak a kérelmek jóváhagyási arányait, illetve az egyes tagállamok által biztosított védelem szintjét, valamint annak tartalmát illetően. Sőt, annak ellenére, hogy a tagállamoknak vissza kell vonniuk ezt a státuszt, amennyiben az üldöztetés és a súlyos sérelem kockázata megszűnik, a tagállamok csak nagyon kevés esetben végzik el a jogállás felülvizsgálatát. Végezetül, a jelenlegi irányelv megengedő szabályai (azaz, hogy a kérelmező nem köteles indokolni a kérelmét, a nemzetközi védelem értékelésére és a visszavonásra vonatkozó szabályok nem kötelezőek), bizonyos mértékű mérlegelési jogkört adnak a tagállamoknak a menedékjogi kérelmek elbírálásának módjában.

Az elismerésre és a védelem tartalmára vonatkozó harmonizáltabb szabályok hozzájárulnak a tagállamok menekültügyi határozatainak egységesebbé tételéhez, és ennek révén a közös európai menekültügyi rendszer hatékonyabb működéséhez, beleértve egy igazságos és fenntartható rendszer létrehozását, melynek alapján meghatározható, hogy mely tagállam felel a menedéket kérő személyekért, a Dublini Rendelet javasolt módosításának megfelelően.

A javasolt változások nem mennek túl azon, mint ami feltétlenül szükséges a kívánt célok eléréséhez, és olyan területeket érintenek, ahol a további harmonizációnak jelentős hatása lehet. Emellett az új rendelkezések, miszerint a tagállamok döntéshozó hatóságainak figyelembe kell venniük az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége által adott közös elemzést és útmutatást, amely az adott származási ország aktuális helyzetére vonatkozik, kielégíti azt az igényt, hogy a menedékjogi kérelmek ügyében meghozott döntések egységesebbek legyenek. A menekültstátusz vagy kiegészítő védelmi státusz megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket azért kell megerősíteni, mert ezek a rendelkezések ugyan benne voltak az átdolgozott kvalifikációs irányelvben, de a tagállamok nem alkalmazták ezeket szisztematikusan. A javaslat azt is rögzíti, hogy az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatának fényében pontosítani kell a nemzetközi védelmi jogállás elismerését és annak tartalmát, tisztázni kell a biztosított jogok hatókörét, és ahol szükséges, biztosítani kell a harmonizációt, különösen a tartózkodási engedélyek érvényességét és formáját illetően, valamint szociális segítségnyújtás révén ösztönözni kell a beilleszkedést. Végezetül, a huzamos tartózkodásra vonatkozó uniós irányelv módosítása visszaszoríthatja a nemzetközi védelemben részesülő személyek szabálytalan továbbutazását az Unió területén belül, anélkül, hogy a visszatartó erőhöz szükséges mértéket meghaladná.

- **Változó geometria**

Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló jegyzőkönyv alapján a első kvalifikációs irányelv (2004/83/EK) az Egyesült Királyságra és Írországra nézve kötelező a, miután bejelentették, hogy részt kívánnak venni

ennek az irányelvnek az elfogadásában és alkalmazásában. A két ország úgy határozott, hogy nem vesz részt az átdolgozott kvalifikációs irányelv (2011/95/EU irányelv) alkalmazásában. A fent említett jegyzőkönyv értelmében az Egyesült Királyság és Írország dönthet úgy, hogy részt vesz ezen javaslat elfogadásában. Erre a javaslat elfogadását követően is lehetőségük van.

Az EU-Szerződéshez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv szerint Dánia nem vesz részt az EUMSZ V. címe szerinti intézkedéseknek a Tanács által történő elfogadásában (ez nem vonatkozik „az azon harmadik országokat meghatározó intézkedésekre, amelyek állampolgárainak a tagállamok külső határainak átlépésekor vízummal kell rendelkezniük, illetve azokra az intézkedésekre, amelyek az egységes vízumformátumra vonatkoznak”).

Az Egyesült Királyságnak, Írországnak és Dániának az átdolgozott 2011/95/EU kvalifikációs irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló jelen javaslatban megállapított szabályozásban való részvételét a tárgyalások folyamán fogják eldönteni a szóban forgó jegyzőkönyveknek megfelelően.. Ezen jegyzőkönyvek lehetővé teszik az Egyesült Királyság és Írország számára, de nem kötelezik a két országot arra, hogy a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló politikai térségként ezeket a kezdeményezéseket válasszák, miközben tiszteletben tartják azok alkalmazhatóságát.

• **A jogi aktus típusának megválasztása**

A javaslat értelmében a jelenlegi átdolgozott kvalifikációs irányelvet egy rendelet váltja fel, amely annak érdekében, hogy a menekültügyi kérdésekben egységesebb döntések szülessenek a menedékkérők elismerésére vonatkozó közös kritériumokon alapuló jelenlegi opcionális szabályokat kötelező szabályokkal váltja fel, pontosabban és részletesebben meghatározza a nemzetközi védelem tartalmát (különösen a tartózkodási engedélyek időtartama és a szociális jogok tekintetében), és a másodlagos migrációt megakadályozását célzó szabályokat hoz létre.

Az eredeti, 2004/83/EK kvalifikációs irányelv átdolgozása már megtörtént, melynek eredménye a jelenlegi átdolgozott (2011/95/EU) kvalifikációs irányelv. Bár az irányelvbe foglalt jogi aktus jelentős mértékben hozzájárult a nemzeti szabályok egységesítéséhez, a kérelmek jóváhagyási aránya még mindig jelentősen különbözik a tagállamok között, és még mindig nincs elmozdulás az egységesebb döntések irányába, ami az odaítélt menekültstátusz típusát illeti.

A 2016. április 6-i, „A közös európai menekültügyi rendszer reformja és az Európába jutás legális lehetőségeinek javítása felé” című bizottsági közleménnyel összhangban, a jelenlegi átdolgozott kvalifikációs irányelv jelentős mértékű módosítása mellett, a jogi aktus típusa a rendeleti forma. A szabályok átültetésében mutatkozó eltérések kiküszöbölésével és közvetlen alkalmazhatóságuk biztosításával ez a változás önmagában is hozzájárul a további egységesítéshez. Emellett a változás koherenciát teremt a javasolt menekültügyi eljárásokkal, melyeket a javaslat szerint szintén rendeletbe kell foglalni.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

• A hatályos jogszabályok utólagos értékelése

Az Európai Bizottság két külső tanulmányt rendelt meg 2015-ben¹⁹, az egyik a jelenlegi átdolgozott kvalifikációs irányelv tagállamok általi alkalmazására helyezi a hangsúlyt, míg a másik a végrehajtási problémákat vizsgálja, hiányosságokat állapít meg, és értékeli, hogy a jelenlegi átdolgozott kvalifikációs irányelv egységesebb megoldásokhoz vezetett-e Európában. A vizsgálatok elvégzése során a Bizottság szorosan együttműködik a vizsgálatot végző alvállalkozókkal, és a jelen javaslat elkészítéséhez már fel is használta a vizsgálatok előzetes megállapításait.

A végrehajtásról szóló tanulmány megállapította, hogy a jelenlegi átdolgozott kvalifikációs irányelv bizonyos területeken hozzájárult a nemzeti szabályok magasabb szintű egységesítéséhez. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy más területeken az irányelv gyakorlati alkalmazásában még mindig jelentős különbségek mutatkoznak, melyek eltérő eredményekhez vezetnek a különböző tagállamokban a menedékjogi kérelmek eredményei, különösen a kérelmek jóváhagyási arányai tekintetében, még akkor is, amikor a kérelmezők ugyanazon származási országból jönnek. Jelentős eltérések tapasztalhatók az átdolgozott kvalifikációs irányelv rendelkezéseinek alkalmazásában, különösen a kérelmekben foglalt tények és körülmények megítélésében, a „sur place” (helyben benyújtott) kérelmek elbírálásában, valamint a védelmi alternatívák és a megszüntetési szabályok alkalmazásában.

Ezenfelül a származási országra vonatkozó információ felépítése és alkalmazása, a biztonságos származási országok listája, valamint a kérelmező hitelességének megítélése a vizsgálat során abban a tekintetben, hogy az üldöztetéssel és súlyos sérelemmel kapcsolatos félelme mennyire megalapozott, a tanulmány szerint az egyik legfontosabb oka annak, hogy az uniós országokban jelentős különbségek vannak az elismerési arányok vonatkozásában. A tanulmány azt is megállapítja, hogy sikerült a harmonizáció magasabb szintjét elérni, és a kiegészítő védelemben részesülő személyek jogainak tartalmát a menekültekéhez igazítani (pl. a munkához, az oktatáshoz vagy az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés tekintetében). Ugyanakkor a menekültek és a kiegészítő védelemben részesülő személyek jogai biztosítása terén a tagállamok által alkalmazott gyakorlatok között bizonyos országok esetében továbbra is vannak eltérések a tartózkodási engedély megadása, az úti okmányok, a szociális segítségnyújtás, az integrációs programok típusa és minősége, valamint a hazatelepüléshez nyújtott segítség tekintetében. Ezek a különbségek egyrészt a rendelkezések eltérő értelmezéséből adódnak, másrészt abból, hogy a tagállamok milyen mértékben ültettek át bizonyos „lehetőségeket megengedő” szabályokat – szabadon választható korlátozások formájában vagy kedvezőbb szabályok igénybe vételének lehetővé tételével – a nemzeti szabályozásukba.

• Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk

A 2016. április 6-i, „A közös európai menekültügyi rendszer reformja és az Európába jutás legális lehetőségeinek javítása felé” című bizottsági közlemény²⁰ közzététele után a Bizottság vitát kezdeményezett az uniós menekültügyi szabályok jövőbeni reformjának lehetséges változatairól.

¹⁹ Hamarosan közzétéve.

²⁰ COM(2016) 197 final.

Ebben az összefüggésben a bizottsági szolgálatok májusban megtárgyalták a közleményt a tagállamokkal, civil szervezetekkel és az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságával (UNHCR), majd 2016 júniusában az Európai Parlament Állampolgári Bizottságának koordinátoraival. Május 11-i plenáris ülésén az Európai Parlament is megvitatta a közleményt. A képviselők írásos véleményeket is fűztek a dokumentumhoz.

A tagállamok általában véve támogatták a további harmonizációt. Ami az elismerési arányokkal, valamint a védelem típusával kapcsolatos nagyobb fokú konvergenciát illeti, a vitában kiemelték a gyakorlati együttműködés és az Ügynökség útmutatásainak jelentőségét.

Ami a védelmi jogállás felülvizsgálatát illeti annak odaítélését követően, különösen az a felülvizsgálat kapott támogatást, melyet a származási országra vonatkozó uniós szintű információkban bekövetkezett változás váltott ki. Ugyanakkor néhány tagállam arra figyelmeztetett, hogy jelentős igazgatási terhet jelentene, ha általános érvénnyel és kifejezetten kötelező lenne minden egyes esetben megvizsgálni a megszüntetés szükségességét, amikor a tartózkodási engedélyt megújítják.

Támogatást kapott a kiadott engedélyek időtartamának további egységesítése is. Ugyanakkor számos tagállam jelezte, hogy nem szabad kizárni annak lehetőségét, hogy a tartózkodási engedélyt a védelmi jogállás megszüntetésekor valamilyen más (humanitárius alapon vagy jogszerű migráció alapján) az érintettek megkaphassák, valamint arra is felhívta a figyelmet, hogy nem szabadna indokolatlanul rontani az integráció kilátásait azzal, hogy a védelmet csupán átmeneti lehetőségként tüntetik fel.

A védelemben részesülő személyeknek nyújtott jogok tekintetében a tagállamok nem támogatták azt az elképzelést, hogy további különbséget tegyenek a nemzetközi védelmi jogállás két típusa között. Néhány tagállam több rugalmasságot kért a szociális támogatások és az egészségügyi ellátások tekintetében, míg mások azt hangsúlyozták, hogy a kiegészítő védelemben részesülő személyek családgyejesítése terén további harmonizációra van lehetőség.

A másodlagos mozgás tekintetében támogatást kapott az az elképzelés, hogy hatékonyabb tájékoztatást kell nyújtani abban a tekintetben, hogy az érintettek kötelesek a védelmet nyújtó tagállamban tartózkodni, és így a védelemben részesülők tisztában legyenek a másodlagos migráció következményeivel.

Az integrációs intézkedéseket illetően a vitában megemlítették annak lehetőségét, hogy a nemzetközi védelemben részesülők kötelezően vegyenek részt nyelvtanfolyamokon vagy állampolgári ismereteket nyújtó tanfolyamokon.

Az Európai Parlament Állampolgári Bizottságának koordinátorai figyelmeztettek a szabályok bárminemű enyhítése ellen. A jogállás javasolt felülvizsgálatával kapcsolatban többen aggodalmukat fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy a felülvizsgálat milyen hatást gyakorolhat a nemzetközi védelemben részesülők integrációs kilátásaira. Azt is kiemelték, hogy valamennyi jövőbeni intézkedésnek arányosnak kell lennie és összhangban kell lennie az Európai Emberjogi Egyezményrel és az Alapjogi Chartával. Végezetül, ami a szabad mozgáshoz való jogot illeti, a vitában elhangzott, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyeknek jogosultnak kell lenniük az Unióban való huzamos tartózkodásra (2003/109 irányelv) a jelenlegi öt éves időszakot megelőzően ahhoz, hogy élvezhessék a szabad mozgáshoz való jogot.

A nem kormányzati szervezetek a szabályok enyhítésétől tartva nem támogatták a további harmonizációt, és amellet érveltek, hogy hatékonyabban kell végrehajtani a jelenlegi rendelkezéseket, és az Ügynökségnek útmutatást kell adnia. A jelenlegi rendelkezések

megváltoztatása esetén, a nem kormányzati szervezetek véleménye szerint meg kell erősíteni a kérelmezők jogait.

A konvergenciával kapcsolatban a nem kormányzati szervezetek általában véve nem támogatták azt az ötletet, hogy a belső védelem iránti kérelem kötelező legyen, és azt sem, hogy a jogállás megszüntetésének felülvizsgálata kötelező legyen, felhívva a figyelmet az integrációs kilátásokra gyakorolt esetleges negatív hatásokra, valamint az ebből adódó, szükségtelen adminisztratív terhekre.

A jogokkal kapcsolatban a nem kormányzati szervezetek azt javasolták, hogy meg kell tartani a kedvezőbb elbánás nyújtásának lehetőségét, beleértve az engedélyek időtartamát is, és úgy érveltek, hogy nem szabad további különbséget tenni a menekültstátusz és a kiegészítő védelmi státusz között.

A másodlagos migrációval kapcsolatban a civil szervezetek nem támogatták a szankciók bevezetését, ehelyett kiemelték annak szükségességét, hogy először jobban meg kell ismerni a másodlagos migráció okait, és figyelembe kell venni az ösztönzőket. A tagállamok tájékoztatási kötelezettségeivel kapcsolatban részletesebb szabályok kidolgozását támogatták.

A családok egyesítésével kapcsolatban a nem kormányzati szervezetek kiemelték, hogy a kiegészítő védelemben részesülő személyeknek ugyanolyan jogokat kell biztosítani, mint a menekülteknek.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Az átdolgozott kvalifikációs irányelv alkalmazására és végrehajtására vonatkozó bizottsági tanulmányok mellett az EMTH vonatkozó kiadványait is felhasználták a javaslat elkészítéséhez, elsősorban a jogosultságra és a kizárásra vonatkozó „minőségi mátrix” részeként gyűjtött adatokat, valamint az EMTH gyakorlati útmutatóját a 15. cikk (c) pontjának értelmezéséről, valamint az átdolgozott kvalifikációs irányelv 12. és 17 cikkéről.

- **Alapjogok**

A javasolt rendelkezés tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a Charta) megállapított alapelveket. Ez a rendelet biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők és az őket kísérő családtagjaik menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását, valamint elő kívánja mozdítani a Charta emberi méltóságra, a magán- és a családi élet tiszteletben tartására, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságára, a tanuláshoz való jogra, a foglalkozás szabad megválasztására, az üzleti vállalkozás folytatására, a menedékjogra, a diszkriminációmentességre, a gyermekek jogaira, a szociális biztonságra, a szociális segítségnyújtásra és az egészségügyi ellátásra vonatkozóan, ezért a rendeletet ennek megfelelően kell végrehajtani. A javaslat a belső védelemmel kapcsolatos menedékjogi kérelmek elbírálásakor is tiszteletben tartja a visszaküldés tiltását, ahogyan azt az Európai Charta 19. cikke rögzíti. A javaslat megerősíti az eljárási garanciákat, rögzítve, hogy a belső védelem elérhetőségét a döntéshozó hatóságnak kell igazolnia, és hogy az elbírálást akkor kell elvégezni, amikor megállapították, hogy a jogosultság elismerésére vonatkozó feltételek egyébként alkalmazhatók.

A javaslat hasonlóképpen tiszteletben tartja a Charta 34. cikke (3) bekezdésének és a genfi egyezmény 23. cikkének szociális segítségnyújtásra vonatkozó rendelkezéseit, amikor lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy a szociális segítségnyújtás bizonyos formáit integrációs intézkedésekben való eredményes részvételhez kössék, és a szociális segítségnyújtás bizonyos formáiban való részesülés tekintetében a tartózkodással kapcsolatos feltételekhez határozzanak meg, annak ellenére, hogy a javaslat kiköti, hogy ilyen feltételek csak akkor

alkalmazhatók, ha a cél a nemzetközi védelemben részesülő személyek integrációjának elősegítése.

A javaslat különösen figyelembe veszi a nők és gyermekek jogait a terhesség ideje alatt, a szülés idejében és közvetlenül a szülés után is. A javaslat azt is figyelembe veszi, hogy a tagállamok az Európa Tanács Egyezménye értelmében kötelesek megakadályozni és felszámolni a nők elleni és a családon belüli erőszakot (Isztambuli Egyezmény). Annak fényében, hogy a Bizottság javaslatokat tett a Tanács döntéshozatalára az Isztambuli Egyezmény megkötésére és aláírására vonatkozóan, valamint tekintettel a nemzetközi védelemre szoruló, nemi erőszak áldozatává vált nőknek nyújtandó megfelelő szintű védelemre, egy a nemek szerint differenciált megközelítésre van szükség a rendelet értelmezésekor és annak alkalmazása során, amire mindenképpen szükség lesz, azt követően, hogy az EU megkötötte az Isztambuli Egyezményt.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A jelen javaslat nem ró az Unióra pénzügyi vagy adminisztratív terhet. Ezért az nincs hatással az Unió költségvetésére.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A Bizottság a rendelet hatályba lépésétől számított két éven belül, majd ezután ötévente jelentést készít az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak ezen rendelet alkalmazásáról. A tagállamok kötelesek elküldeni a Bizottságnak és az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének a jelentés elkészítéséhez szükséges releváns információkat. Az Ügynökség figyelemmel kíséri, hogy a tagállamok betartják-e a jelen rendelet szabályait egy olyan monitoring rendszer alkalmazásával, melyet a Bizottság javasolt az Ügynökség mandátumának felülvizsgálatakor.²¹

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A javaslat értelmében a jelenlegi átdolgozott kvalifikációs irányelvet egy rendelet váltja fel. Az irányelv tartalma azonban csak a következőkben módosul: a) az 1. pontban felsorolt politikai célkitűzések tekintetében; b) olyan mértékben, amely a megfogalmazás módját a közvetlen alkalmazhatóság érdekében változtatja meg; és c) olyan mértékben, mely a releváns ítélkezési gyakorlat fényében szükséges a meglévő rendelkezések pontosításához. Az alábbi magyarázatok ezért olyan rendelkezéseket érintenek, amelyek esetében a jelenlegi átdolgozott kvalifikációs irányelvhez képest jelentős változások történtek.

(6) A nemzetközi védelemre szoruló kérelmezők elismerésére vonatkozó közös kritériumok további harmonizációja

3. cikk – Tárgyi hatály

A rendelet hatálya továbbra is kettős: egyrészt a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére vonatkozó szabályokat, másrészt a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokat rögzíti. Mivel a jelen javaslat szerint a választott jogi aktus rendelet, a tagállamok többé már nem nyújthatnak kedvezőbb elbánást az érintetteknek. Ugyanakkor a 3. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy a

²¹ COM(2016) 271 final.

tagállamok szabadon adhatnak nemzeti humanitárius jogállást az olyan személyeknek, akik a jelen rendelet alapján nem kaphatnak jogállást. Emellett a megfelelő preambulumbekkezdés rögzíti, hogy a tagállamok nemzeti szintű intézkedéseket vezethetnek be túl azon, mint amit a jelen rendelet szabályoz, de csak olyan módon, amely nem lehetetleníti el a rendelet rendelkezések alkalmazását.

4. cikk – A tények értékelése

A 4. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a nemzetközi védelemért folyamodó kérelmező köteles indokolni a kérelmét; ezért a kérelmező kifejezetten köteles minden rendelkezésére álló információt megadni, és együttműködni – tükrözve a dublini javaslat vonatkozó rendelkezéseit²², valamint a menedékügyi eljárásokra vonatkozó rendelet szabályait –, és az egész eljárás során köteles az adott tagállam területén tartózkodni.

5. cikk – Sur place (helyben biztosított) nemzetközi védelem

Az 5. cikk (3) bekezdése kiterjed arra, hogy engedélyezze a tagállamoknak, hogy kiegészítő védelmi vagy menekült jogállást adjanak, amikor a nemzetközi védelemért folyamodó kérelmező később olyan körülmények alapján ad be kérelmet, amelyek a származási ország elhagyása után saját döntése következtében alakultak ki.

8. cikk – Belföldi védelem

A 8. cikk (1) bekezdése új kötelezettséget ír elő a belső védelem lehetőségének értékelésére, és annak megállapítására, hogy a kérelmezőnek nincs szüksége nemzetközi védelemre, ha teljesülnek azok a feltételek, melyek szerint az érintett személy biztonságosan és jogszerűen elutazhat a származási ország egy másik részére, ott bebocsátást nyerhet, és ahol észszerűen elvárható, hogy letelepedhet. A belső védelem elbírálásával kapcsolatos kötelezettség megállapítása mellett a 8. cikk (4) bekezdése azt is pontosítja, hogy ebben az esetben hogyan kell elbírálni a menedékjogi kérelmet.

10. cikk – Az üldöztetés okai

Az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatának megfelelően²³ a 10. cikk (3) bekezdése rögzíti, hogy a döntéshozó hatóság észszerűen nem várhatja el a kérelmezőtől, hogy az üldöztetés kockázatának elkerülése érdekében elővigyázatosan viselkedjen vagy tartózkodjon bizonyos cselekedetektől a származási országban, amikor az ilyen viselkedés vagy cselekedet identitásának alapvető velejárója.

12- cikk – Kizárás

A 12. cikk (5) bekezdése az Európai Unió Bíróságának²⁴ ítélezési gyakorlata alapján további részletes rendelkezések által rögzíti, hogy bizonyos bűncselekmények elkövetése (elsősorban a brutális bűncselekmények és a terrorcselekmények) alapul szolgálnak arra, hogy a menekültet megfosszák jogállásától, még akkor is, ha az ilyen cselekményeket politikai célból követi el.

A 12. cikk (6) bekezdése az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlata alapján²⁵ azt is kimondja, hogy egy menekült kizárása a menekült jogállásból kizárólag azon múlik, hogy a jelen cikk feltételei teljesülnek-e, és a kizárás nem alapulhat semmilyen más arányossági megítélésen.

²² COM(2016) 27 final.

²³ C-199/12.

²⁴ C-57/09.

²⁵ C-57/09.

- (7) **A menekültügyi döntések további konvergenciája az egész Unión belül, kötelezve a tagállamok döntéshozó hatóságait, hogy a kérelmek elbírálásakor vegyék figyelembe az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének útmutatását**

7. cikk – A védelem nyújtói

A menekültügyi döntéshozatali gyakorlat Unión belüli további konvergenciája elérésének eszközeként, annak megítéléséhez, hogy egy nemzetközi szervezet ellenőrzése alatt tart-e egy államot vagy annak jelentős területét, a 7. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a döntéshozó hatóságnak az uniós iránymutatásra kell támaszkodnia, különösen a származási ország helyzetére vonatkozó közös elemzésre és útmutatásra, amelyet az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége, valamint a származási országgal kapcsolatos információkkal foglalkozó európai hálózatok biztosítanak. Az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségére vonatkozó javaslat (a rendelkezés 8. és 10. cikke²⁶) hatáskört biztosít az ilyen közös elemzés és iránymutatás kiadására, amelyet azután a 7. cikk (3) bekezdése kereszthivatkozásként említ (a továbbiakban: ügynökségi iránymutatás).

8. cikk – Belföldi védelem

A belső védelemmel kapcsolatos menedékjogi döntések konvergenciájának biztosítása érdekében, a 7. cikk (3) bekezdésében rögzített eljáráshoz hasonlóan, a tagállamok döntéshozó hatóságai kötelesek figyelembe venni, többek között, az ügynökségi iránymutatást.

11. és 17. cikk – A menekültstátusz és a kiegészítő védelmi státusz megszűnése

A 11. cikk (2) bekezdésének (b) pontja, mely a menekültstátusz, és a 17. cikk (2) bekezdésének (b) pontja, mely a kiegészítő védelmi jogállás megszüntetésére vonatkozik, kötelezi a döntéshozó hatóságokat arra, hogy figyelembe vegyék az ügynökségi iránymutatást, amikor elbírálják, hogy megszűnt-e a menekültek, illetve a kiegészítő védelemben részesülő személyek jogosultsága a számukra biztosított nemzetközi védelmi jogállásra.

(8) Szisztematikus és rendszeres felülvizsgálat bevezetése

14. és 20. cikk – A menekültstátusz, illetve a kiegészítő védelmi státusz visszavonása, megszüntetése, illetve megújításának megtagadása

A 14. cikk (1) és a 20. cikk (1) bekezdése kötelezi a döntéshozó hatóságokat arra, hogy vonják vissza, szüntessék meg, vagy újítsák meg a jogállást, amikor már nincs szükség védelemre, vagy a védelmi jogállás megadása után valamely kizárási ok fennáll. A jogállás felülvizsgálata azért szükséges, hogy ellenőrizni lehessen, hogy a jogosultság feltételei (az üldöztetéstől való félelem, megkülönböztetés nélküli erőszak) továbbra is fennállnak-e.

15. és 21. cikk – A menekültstátusz, illetve a kiegészítő védelmi státusz felülvizsgálata

A javaslat kiváltó tényezőket állapít meg az ilyen felülvizsgálathoz, amelyek közül az egyik tartalmi jellegű, míg a másik a rendszerességet biztosítja. Ezért a javaslat kötelezi a döntéshozó hatóságokat arra, hogy elvégezzék ezt a felülvizsgálatot, amikor jelentős változás következik be a származási országban, mely uniós szintű dokumentumokban is megmutatkozik; azaz: az ügynökségi iránymutatásban és amikor a tartózkodási engedélyt a menekültek esetén első alkalommal, a kiegészítő védelemre jogosult személyek esetében első vagy második alkalommal a megújítják (15. cikk (1) bekezdésének (b) pontja és 21. cikk (1) bekezdésének (a) pontja). Az ilyen felülvizsgálat nem róhat további adminisztratív terhet a

²⁶ COM(2016) 271 final.

nemzeti közigazgatásra, mivel a felülvizsgálat megfelelően célzott és az adott szituációhoz igazodik, amikor a tartózkodási engedély megújítása mindenképpen szükségessé válik, vagy olyan esetekben, amikor egy adott származási országban jelentős változás következik be. A jelen javaslat ezért magasabb szintű harmonizációt és ellenőrzést biztosít, miközben nem ró szükségtelen terheket a tagállamokra.

A javaslat három hónapos türelmi időről rendelkezik (a 14. cikk (5) és a 20. cikk (3) bekezdésében), amennyiben a körülmények megváltozása miatt a hatóságok visszavonták a jogállást, hogy az adott személynek lehetősége legyen jogállásának megváltoztatására, ha ezt valamilyen más joglap indokolja (családi helyzet, munka, tanulás, humanitárius ok stb.).

- (9) **A másodlagos mozgás kezelése annak egyértelművé tételével, hogy az érintett személynek a védelmet nyújtó tagállamban kell maradnia, és a huzamos tartózkodásra vonatkozó irányelv módosítása révén további megelőző intézkedések meghozatalával.**

29. cikk – Az Unión belüli mozgás

A 29. cikk általános szabályként úgy rendelkezik, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személynek abban a tagállamban kell maradnia, ahol védelemben részesült, és a 44. cikkel együtt megelőző intézkedéseket rögzít arra az esetre, ha a nemzetközi védelemben részesülő személyt egy olyan tagállamban találják, ahol nincs joga a tartózkodásra vagy letelepedésre. A 29. cikk (2) bekezdése ebben a tekintetben utal a dublini rendelet javasolt rendelkezéseire (20. cikk (1) bekezdésének (e) pontja). Emellett javaslat született a huzamos tartózkodásra vonatkozó 2003/109/EK irányelv módosítására, valamint arra, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyek hosszú távú tartózkodásra való jogosulttá válásához szükséges 5 éves várakozási időszak minden olyan esetben kezdődjön újra, amikor az érintett személyt a számára nemzetközi védelmet biztosító tagállamtól eltérő tagállamban találják, anélkül, hogy a vonatkozó uniós vagy nemzeti jogszabályok szerint jogosult lenne ott tartózkodni vagy letelepedni. A javasolt intézkedés várhatóan ösztönzőleg hat a nemzetközi védelemben részesülő személyekre abban a tekintetben, hogy tartsák be a szabályokat, és tartózkodjanak a jogellenes másodlagos mozgástól, mivel ellenkező esetben azt kockáztatják, hogy a huzamos tartózkodást biztosító jogállás megszerzésére és az ahhoz kapcsolódó Unión belüli szabad mozgást biztosító jog megszerzésére vonatkozó várakozási idő meghosszabbodik.

A 29. cikk azt is megerősíti, hogy a vonatkozó schengeni rendelkezések lehetővé teszik, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy – amennyiben a Schengeni Egyezmény végrehajtására vonatkozó egyezmény 21. cikkének feltételei teljesülnek – egy másik, a schengeni vívmányokat teljes körűen alkalmazó tagállamban tartózkodjon bármely 180 napos időszakon belül 90 napig. Ezen túlmenően a cikk azt is rögzíti, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy más tagállamban is kérelmezhet tartózkodási engedélyt más uniós szabályok alapján (harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló javaslat szerint²⁷ vagy ha az adott tagállam nemzeti jogszabályai ezt megengedik).

24. cikk – Tájékoztatás

A 24. cikk rendelkezik a tájékoztatásra vonatkozó szigorúbb szabályokról, annak biztosítása céljából, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyek tisztában legyenek a jogaikkal és kötelezettségeikkel, különösen ami az Unión belüli mozgásra vonatkozó rendelkezéseket

²⁷ COM(2016) 378 final.

illeti. Ennek érdekében egy végrehajtási aktussal az egész Unió területén egységes szabályokat kell létrehozni az információ tartalmára és formájára nézve.

(10) A nemzetközi védelemben részesülő személyek jogainak további harmonizációja

22. cikk – Általános szabályok

A VII. fejezet rendelkezik a védelem tartalmáról, és általános rendelkezések formájában három részben rögzíti a jogokat és kötelezettségeket, valamint a tartózkodásra és az integrációra vonatkozó jogokat. A változások azzal segítik elő a hatékonyabb harmonizációt, hogy egységes szabályokat fogalmaznak meg a tartózkodási engedélyre és az úti okmányokra vonatkozóan, valamint rögzítik a biztosítandó jogok körét, különös tekintettel a szociális jogokra.

Míg a menekültstátusz elismerése deklaratív aktus, a 22. cikk (3) bekezdése pontosan meghatározza, hogy bizonyos jogok (a foglalkoztatáshoz való hozzáférés és a szociális biztonság) a tartózkodási engedély meglétéhez köthetők.

25. cikk – Családegyesítés

Ami a családegyesítést illeti (25. cikk), a családtagok köre kibővül, tükrözve a jelenlegi migrációs trendek realitását, amely szerint a kérelmezők gyakran egy tranzitállomáson való hosszadalmas várakozás után érkeznek egy tagállam területére. A családegyesítésre vonatkozó preambulumbekezdés kimondja, hogy ezek a rendelkezések *lex specialis* (speciális szabályok) a családegyesítésre vonatkozó irányelv szabályai tekintetében.

26. cikk – Tartózkodási engedélyek

Ami a tartózkodási engedélyeket illeti, a 26. cikk új, kifejezett harmonizációt tesz lehetővé a tartózkodási engedély érvényességi időszaka és formája tekintetében, de megtartja a különbséget a kiegészítő védelemben részesülő személyek és a menekültek között. A kiegészítő védelem esetében a tartózkodási engedély 1 évig érvényes, és 2 évre újítható meg (az 1+2+2 formulával), és a menekültek esetében a tartózkodási engedély 3 évig érvényes, és 3 évre újítható meg (a 3+3+3 formulával).

27. cikk – Úti okmányok

A 27. cikk az úti okmányok minimális biztonsági jellemzőinek és biometrikus elemeinek egységesítését javasolja azáltal, hogy a tagállamokat legalább egy évre szóló érvényességi idejű úti okmányok kiadására kötelezi, és így ezek dokumentumok a 2252/2004/EK rendelet technikai harmonizációs rendelkezéseinek hatálya alá esnek.

28. cikk – A tagállamon belüli mozgásszabadság

Ami a tagállamokon belüli szabad mozgást illeti, a 28. cikk (2) bekezdése az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatát rögzíti²⁸, amikor lehetővé teszi, hogy a tagállamok bizonyos feltételeket állapítsanak meg, ahol a tartózkodásra vonatkozó feltételek szükségesek az integráció elősegítésére.

30. cikk – A munkavállaláshoz való hozzáférés

A foglalkoztatáshoz való hozzáférésről szóló cikk (30. cikk) tovább pontosítja a munkavállalással kapcsolatos egyenlő bánásmódhoz fűződő jogokat, rögzítve a kollektív munkavállalói jogokat, a munka és egészség védelméhez fűződő jogokat, valamint a tagállamok ezek előmozdítására vonatkozó kötelezettségét.

²⁸ C-443/14. sz. ügy.

32. cikk – A képesítések elismerésére és a készségek érvényesítésére vonatkozó eljárásokhoz való hozzáférés

Ami a képesítések elismerését illeti (32. cikk (1) és (2) bekezdése), a javaslat pontosítja az egyenlő bánásmódra és ezek elősegítésére vonatkozó kötelezettség tartalmát, és a készségek érvényesítésére vonatkozóan az egyenlő bánásmód kötelezettsége külön jelenik meg, hogy a kettő közötti különbség egyértelmű legyen.

33. cikk – Szociális biztonság

A szociális biztonság hatókörét a jogi egyértelműség érdekében azzal biztosítja a javaslat, hogy kereszthivatkozást tartalmaz a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló rendeletről (2. cikk (17) bekezdés).

(11) Az integráció ösztönzésének megerősítése a nemzetközi védelemben részesülő személyek esetében

34. cikk – Szociális ellátássegítségnyújtás

A szociális segítségnyújtást az ítélkezési gyakorlat alapján a 2. cikk (18) bekezdése határozza meg.²⁹ Megmarad az a jelenlegi korlátozás, hogy a szociális segítségnyújtás nyújtása a kiegészítő védelemben részesülő személyek esetében az alapellátásokra korlátozható. Az alapellátásokat úgy kell értelmezni, hogy azoknak legalább minimális jövedelemtámogatást, valamint betegség, terhesség esetére szóló ellátást, illetve gyermeknevelési támogatást kell biztosítaniuk amennyiben ezen ellátásokat az adott tagállam nemzeti jogszabályai a saját állampolgárok számára is biztosítják.

Ezen korlátozások mellett, az integráció ösztönzése érdekében, a javaslat 34. cikke lehetővé teszi, hogy a tagállamok a szociális segítségnyújtás bizonyos formáinak nyújtását a nemzetközi védelemben részesülő személyeknek az integrációs intézkedésekben való tényleges részvételétől tegyék függővé.

38.cikk – Az integrációt elősegítő intézkedésekhez való hozzáférés

A 38. bekezdésben meghatározott megfelelő intézkedések lehetőséget adnak arra, hogy a kedvezményezetteket kötelezni lehessen az integrációs intézkedésekben való részvételre. Ugyanakkor a tagállamoknak az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata értelmében figyelembe kell venniük az egyéni problémákat is, amikor a nemzetközi védelemben részesülő személyeket az integrációs intézkedésekben való tényleges részvételre kötelezik³⁰.

²⁹ C-140/12. sz. ügy.

³⁰ C-579/13. sz. ügy.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról, továbbá a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 78. cikke (2) bekezdésének (a) és (b) pontjára, valamint 79. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére,

a rendes jogalkotási eljárással összhangban,

mivel:

- (1) A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU tanácsi irányelvet jelentősen módosítani kell³¹ (átdolgozás). Annak érdekében, hogy harmonizáció és nagyobb mértékű közelítés valósuljon meg a menekültügyi határozatokban és a nemzetközi védelem tartalma tekintetében, hogy ezáltal csökkenjenek az Európai Unión belüli mozgás ösztönzői és a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára egyenlő bánásmód legyen biztosítható, az irányelvet hatályon kívül helyezni és egy rendelettel kell felváltani.
- (2) Az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel kiegészített, a menekültek jogállására vonatkozó, 1951. július 28-i genfi egyezmény (a továbbiakban: a genfi egyezmény) teljes körű és mindenre kiterjedő alkalmazásán alapuló, a közös európai menekültügyi rendszert is magában foglaló közös menekültpolitika részét képezi az Európai Uniónak a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló olyan térség fokozatos létrehozására irányuló célkitűzésének, amely nyitva áll mindazok számára, akik kényszerítő körülmények miatt jogosan keresnek védelmet az Unióban. E politikának a tagállamok közötti szolidaritás és a felelősség igazságos elosztásának elvén – ideértve annak pénzügyi vonatkozásait is – kell alapulnia.
- (3) A közös európai menekültügyi rendszer alapját képező elemek közé tartoznak a menekültügyi eljárásokra vonatkozó közös szabályok, az uniós szinten nyújtott elismerés és védelem, a befogadási feltételek, valamint a menedékkérőkért felelős tagállam meghatározására szolgáló rendszer. Bár jelentős előrelépés történt a közös

³¹ HL L 337., 2011.12.20., 9. o.

európai menekültügyi rendszer fokozatos fejlesztésében, még mindig jelentős különbségek vannak a tagállamok között az alkalmazott eljárások, az elismerési arány, a nyújtott védelem formája, a befogadás anyagi feltételeinek szintje, valamint a nemzetközi védelem kérelmezői és nemzetközi védelemben részesülő személyek számára biztosított ellátások tekintetében. Ezek a különbségek jelentős mértékben ösztönzik a másodlagos mozgást, és aláássák azon célkitűzés megvalósítását, hogy valamennyi kérelmező egyenlő bánásmódban részesüljön, függetlenül attól, hogy az Unión belül hol nyújtja be a kérelmét.

- (4) 2016. április 6-i közleményében³² a Bizottság megfogalmazta a közös európai menekültügyi rendszer továbbfejlesztésének lehetőségeit, különösen a menedékkérőkért felelő tagállam meghatározására szolgáló fenntartható és igazságos rendszer kialakítását, az Eurodac rendszer megerősítését, nagyobb konvergencia elérését az uniós menekültügyi rendszerben, az Európai Unió belüli másodlagosmozgás megelőzését, valamint az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének új mandátumát. A fenti közlemény összhangban van az Európai Tanács 2016. február 18–19-én kiadott felhívásaival³³, amelyek a meglévő uniós keret reformjának előmozdítására szólítottak fel, hogy egy humánusabb és hatékonyabb menekültügyi szakpolitika jöjjön létre. A közlemény emellett előrelépésre is javaslatot tesz, összhangban a migráció azon holisztikus megközelítésével, melyet az Európai Parlament 2016. április 12-i saját kezdeményezésű jelentése határoz meg.
- (5) Egy jól működő közös európai menekültügyi rendszer érdekében, ideértve a dublini rendszert is, jelentős előrelépésre van szükség a nemzeti menekültügyi rendszerek közelítése tekintetében, különös tekintettel a tagállamokban az elismerési arányokkal és a védelmi jogállás típusaival kapcsolatban fennálló eltérésekre. Emellett meg kell erősíteni a jogállások felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat, hogy a védelmet csak olyanok kapják meg, akiknek arra szükségük van, és csak a szükséges időszakra. Ezenfelül meg kell szüntetni a tartózkodási engedélyek időtartamával kapcsolatos eltérő gyakorlatokat, és tovább kell pontosítani és egységesíteni a nemzetközi védelemben részesülő személyek jogait.
- (6) Tehát rendeletre van szükség annak érdekében, hogy az egész Unió területén következetesebb legyen a harmonizáció, illetve nagyobb fokú legyen a jogbiztonság és az átláthatóság mértéke.
- (7) E rendelet fő célja egyrészt annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban közös kritériumokat alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászorulóknak azonosítására, másrészt annak elősegítése, hogy e személyek számára valamennyi tagállamban közös jogokat biztosítsanak.
- (8) A menekültjogállás és a kiegészítő védelmi jogállás elismerésére és tartalmára vonatkozó szabályok további közelítésének elő kell segítenie kell a nemzetközi védelmet kérelmező személyek tagállamok közötti másodlagos mozgásának korlátozását, amennyiben az ilyen mozgást a jelen rendelettel felváltott kvalifikációs irányelv átültetéséből származó nemzeti rendelkezések esetleges eltérései idézték elő.
- (9) E rendelet nem vonatkozik más tagállami humanitárius jogállásokra, amelyeket a tagállamok a nemzeti jog szerint olyan személyeknek adtak, akik nem jogosultak a menekült- vagy kiegészítő védelmi jogállásra. Amennyiben a tagállamok biztosítanak

³² COM(2016) 197 final.

³³ EUCO 2016.2.19., SN 1/16.

ilyeneket, ezt oly módon kell tenniük, hogy ezeket ne lehessen összetéveszteni a nemzetközi védelmet biztosító jogállással.

- (10) A sikeresen áttelepített személyeknek nemzetközi védelmet kell biztosítani. Ennek megfelelően a nemzetközi védelem tartalmára vonatkozóan e rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni, ideértve a másodlagos mozgást megakadályozó szabályokat is.
- (11) E rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat és figyelembe veszi különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: a Charta) által elismert elveket. E rendelet biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők és az őket kísérő családtagjaik menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását, valamint elő kívánja mozdítani a Charta emberi méltóságra, a magán- és a családi élet tiszteletben tartására, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságára, a tanuláshoz való jogra, a foglalkozás szabad megválasztására, az üzleti vállalkozás folytatására, a menedékjogra, a megkülönböztetésmentességre, a gyermekek jogaira, a szociális biztonságra, a szociális segítségnyújtásra és az egészségügyi ellátásra vonatkozóan, ezért a rendeletet ennek megfelelően kell végrehajtani.
- (12) Az ezen rendelkezés hatálya alá tartozó személyekkel való bánásmód tekintetében a tagállamokat kötelezik azon – többek között a hátrányos megkülönböztetést tiltó – nemzetközi jogi okmányok, amelyeknek szerződő felei.
- (13) Mozgósítani kell az Európai Menekültügyi és Migrációs és Integrációs Alap erőforrásait, hogy megfelelő támogatást nyújtsanak a rendeletben előírt szabályok végrehajtása során tett tagállami erőfeszítésekhez, különös tekintettel azon tagállamokra, amelyek nemzeti menekültügyi rendszerére – főként földrajzi elhelyezkedésük vagy népességi helyzetük miatt – különös és aránytalanul nagy nyomás nehezedik.
- (14) Az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének megfelelő támogatást kell nyújtani e rendelet alkalmazásához, különösen azzal, hogy szakértőket biztosítva segítséget nyújt a tagállamok hatóságainak a nemzetközi védelem iránti kérelmek befogadásához, nyilvántartásba vételéhez és megvizsgálásához a harmadik országokra és ezen belül a származási országokra vonatkozó naprakész tájékoztatás, valamint az egyéb releváns iránymutatások és eszközök nyújtása révén. E rendelet alkalmazása során a tagállamok hatóságainak figyelembe kell venniük az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége [a továbbiakban: az ügynökség] által kidolgozott működési normákat, iránymutatásokat és legjobb gyakorlatokat. A nemzetközi védelem iránti kérelmek elbírálásakor a tagállamok hatóságainak különösen figyelembe kell venniük a származási ország helyzetére vonatkozó információkat, jelentéseket, közös elemzést és iránymutatást, amelyet az ügynökség, valamint a származási országgal kapcsolatos információkkal foglalkozó európai hálózatok dolgoznak ki uniós szinten e rendelet 8. és 10. cikkének megfelelően.³⁴
- (15) Ezen rendelet alkalmazása során „a gyermek mindenek felett álló érdekét” elsődleges szempontnak kell tekinteni a gyermek jogairól szóló, 1989-es ENSZ-egyezmény rendelkezésének megfelelően. A gyermek mindenek felett álló érdekének vizsgálatakor a tagállamok hatóságainak megfelelően tekintetbe kell venniük különösen a család egységének elvét, a kiskorú jólétét és szociális fejlődését, a

³⁴

COM(2016) 271 final.

személyi biztonságát érintő megfontolásokat, valamint a kiskorú véleményét életkorának és érettségi fokának megfelelően.

- (16) Ki kell terjeszteni a családtag fogalmát, figyelembe véve az eltartotti viszony különféle sajátos körülményeit, valamint a gyermek mindenek felett álló érdekének szentelendő külön figyelmet. A fogalomnak tükröznie kell a jelenlegi migrációs trendek realitását, mely szerint a kérelmezők gyakran hosszadalmas átutazást követően érkeznek a tagállam területére. Ezért a fogalomnak ki kell terjednie a származási országon kívül, ám még a tagállam területére való érkezés előtt létesített házasságokra.
- (17) E rendelet nem sérti az Európai Unióról szóló szerződéshez (EUSZ) és az EUMSZ-hez csatolt, az Európai Unió tagállamainak állampolgárai számára nyújtott menedékjogról szóló jegyzőkönyvet.
- (18) A menekültstátusz elismerése deklaratív aktus.
- (19) Az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságával folytatott egyeztetések értékes iránymutatásként szolgálhatnak a tagállamok hatóságai számára a menekültstátusznak a genfi egyezmény 1. cikke alapján történő meghatározásához.
- (20) Annak érdekében, hogy a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai a genfi egyezmény alkalmazása során iránymutatást kapjanak, meg kell állapítani a menekültjogállás meghatározásának és tartalmának szabályait.
- (21) A menedékkérőknek a genfi egyezmény 1. cikke értelmében menekültként történő elismerésére vonatkozóan közös feltételeket kell elfogadni.
- (22) Így különösen szükséges a következőkre vonatkozó közös fogalmak bevezetése: sur place védelem szükségessége, a sérelem és védelem forrásai, a belföldi védelem és az üldöztetés, beleértve az üldöztetés okait is.
- (23) Amennyiben hajlandóak és képesek rá, védelmet egyrészt az állam, másrészt olyan felek és szervezetek nyújthatnak – ideértve nemzetközi szervezeteket is, az ezen rendeletben meghatározott feltételek teljesülése esetén –, amelyek valamely régiót vagy az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartják, és teljesítik az ezen rendeletben meghatározott feltételeket. E védelemnek hatékonnak és nem ideiglenes jellegűnek kell lennie.
- (24) Az üldöztetés vagy súlyos sérelem ellen hatékony belföldi védelemnek ténylegesen elérhetőnek kell lennie a kérelmező számára a származási ország azon részén, ahová biztonságosan és jogszerűen elutazhat, bebocsátást nyerhet, és ahol észszerűen elvárható, hogy letelepedhet. Az ilyen belső védelem meglétére vonatkozó értékelésnek a nemzetközi védelem iránti kérelem szerves részének kell lennie, amelyet akkor kell elvégezni, miután az eljáró hatóság megállapította, hogy a jogosultság elismerésére vonatkozó feltételek egyébként alkalmazhatók. Az eljáró hatóságot terheli annak bizonyítása, hogy a belső védelem rendelkezésre áll-e.
- (25) Amennyiben az állam vagy az állam megbízottai felelősek az üldöztetésért vagy a súlyos sérelemért, akkor azt kell vélelmezni, hogy a kérelmező számára nem áll rendelkezésre hatékony védelem. Amennyiben a kérelmező kísérel nélküli kiskorú, az ő mindenek felett álló érdekét szolgáló megfelelő gondozási és gyermekfelügyeleti megoldások elérhetőségét is vizsgálni kell annak megállapításakor, hogy a védelem hatékonyan elérhető-e.
- (26) Különösen fontos az, hogy az eljáró hatóságok a kiskorúak nemzetközi védelem iránti kérelmének elbírálása során tekintettel legyenek az üldöztetésnek kifejezetten a gyermekeket veszélyeztető formáira.

- (27) A genfi egyezmény 1. cikkének A. pontja szerinti menekültkénti elismerés egyik feltétele, hogy okozati kapcsolat álljon fenn az üldöztetés okai, azaz a faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozás, politikai meggyőződés vagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozás, valamint az üldözési cselekmények, illetve az üldözési cselekmények elleni védelem hiánya között.
- (28) Hasonlóképpen szükséges bevezetni a „meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás” miatti üldöztetés közös fogalmát. Egy meghatározott társadalmi csoport meghatározása céljából kellő figyelmet kell fordítani a kérelmező neméből fakadó szempontokra, ideértve a nemi identitást és szexuális irányultságot, ami kapcsolódhat bizonyos olyan jogi hagyományokhoz és szokásokhoz, amelyek például a nemi szervek megcsonkításához, kényszersterilizációhoz, illetve kényszerabortuszhoz vezethetnek, amennyiben azok kapcsolatban állnak a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelmével.
- (29) Az Európai Unió Bírósága vonatkozó ítélkezési gyakorlatának megfelelően, a nemzetközi védelem iránti kérelmek elbírálásakor a tagállamok illetékes hatóságainak olyan módszerek alapján kell értékelniük a kérelmező szavahihetőségét, amely tiszteletben tartja a Charta által biztosított személyes jogokat, különösen az emberi méltósághoz, valamint a magánélethez és a családi élethez fűződő jogokat. Ami konkrétan a homoszexualitást illeti, a kérelmező szavahihetőségének egyéni értékelését nem szabad a homoszexuálisokra vonatkozó sztereotipikus fogalmakra alapozni, és a kérelmezőt nem szabad a szexuális szokásaira vonatkozó részletes kikérdezésnek vagy vizsgálatoknak alávetni.
- (30) Az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel ellentétes cselekményeket az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambuluma, valamint 1. és 2. cikke sorolja fel, valamint azokat befoglalták a terrorizmus leküzdésére irányuló intézkedésekről szóló ENSZ-határozatokba is, amelyek szerint: „a terrorcselekmények, illetve a terrorista módszerek és gyakorlatok ellentétesek az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel”, továbbá: „a terrorcselekmények tudatos finanszírozása és megtervezése, illetve az arra való felbujtás szintén ellentétes az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel”.
- (31) Politikai bűncselekmény elkövetése elvileg nem ad alapot a menekültjogállás megszüntetésére. Ugyanakkor az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlata szerint nem politikai bűncselekménynek minősülnek a különösen kegyetlen cselekmények, amelyek nem állnak arányban az állítólagos politikai céllal, és a terrorcselekmények, melyeket a civil lakosság elleni erőszak jellemez, még akkor is, ha azokat állítólagos politikai célok érdekében követik el, ezért az ilyen bűncselekmények okot adhatnak a menekültjogállásból való kizárásra.
- (32) Meg kell állapítani a kiegészítő védelmi jogállás fogalmának és tartalmának szabályait is. A kiegészítő védelem biztosítása a genfi egyezményben meghatározott menekültvédelemhez képest kiegészítő és pótlólagos jellegű.
- (33) Meg kell állapítani azon közös kritériumokat, amelyek alapján a nemzetközi védelem kérelmezői kiegészítő védelemre jogosultként ismerhetők el. E kritériumok a tagállamok emberi jogi okmányokból fakadó nemzetközi kötelezettségein és a fennálló gyakorlaton alapulnak.
- (34) A súlyos sérelem megítélése céljából, amely alapot adhat a kérelmező kiegészítő védelmi jogállásra való jogosultságra, a megkülönböztetés nélküli erőszak fogalmának az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlata szerint ki kell terjednie

az olyan erőszakra, mely személyes körülményeikre való tekintet nélkül érinthet embereket.

- (35) Az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlata szerint³⁵ a súlyos sérelem megítélésakor belső fegyveres konfliktushelyzetnek minősülnek az olyan a helyzetek, amikor egy harmadik országbeli fegyveres erő egy vagy több fegyveres csoporttal, illetve két vagy több fegyveres csoport egymással konfliktusba kerül. Nem szükséges, hogy az ilyen konfliktus a nemzetközi humanitárius törvények értelmében „nem nemzetközi jellegű fegyveres konfliktusnak” minősüljön; nem kell az érintett területen tapasztalt erőszak mértékén kívül külön vizsgálni a fegyveres összecsapások hevesességét, az abban részt vevő fegyveres erők szervezettségét vagy a konfliktushelyzet időtartamát.
- (36) Ami a kérelmező életevagy testi épségeesúlyos és egyedi fenyegetettségének fennállásával kapcsolatosan előírt bizonyítékot illeti, az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint³⁶ az eljáró hatóságok nem írhatják elő, hogy a kérelmezőt bizonyítsa a konkrétan a személyes helyzetére jellemző tényezők miatti érintettségét. A kérelem alátámasztásához azonban a megkülönböztetés nélküli erőszak alacsonyabb mértéke is elegendő lehet, ha a kérelmező bizonyítani tudja, hogy saját személyes körülményei folytán forog veszélyben az élete vagy a testi épsége. Emellett az eljáró hatóságoknak rendkívüli esetben pusztán azon az alapon is meg kell állapítaniuk a súlyos és egyedi fenyegetettség meglétét, hogy a kérelmező a származási ország olyan területén vagy annak bizonyos részén van jelen, ahol a fegyveres konfliktust jellemző megkülönböztetés nélküli erőszak mértéke olyan szintet ért el, amely alapos szolgáltat annak feltételezésére, hogy a származási országba vagy annak érintett részére visszaküldött polgári személy pusztán az adott ország vagy régió területén való tartózkodása miatt a súlyos fenyegetettség tényleges kockázatának van kitéve.
- (37) A nemzetközi védelemben részesülő személyek számára első alkalommal kiadott, vagy a jelen rendelet hatályba lépését követően megújított tartózkodási engedélynek és úti okmányoknak meg kell felelnie az 1030/2002/EK rendelet, illetve a 2252/2004/EK tanácsi rendelet rendelkezéseinek.
- (38) A menekültek családtagjai azon tényből kifolyólag, hogy a menekült személlyel rokonsági kapcsolatban állnak, általában olyan fokú üldöztetésnek vannak kitéve, ami a nemzetközi védelmi jogállás elismeréséhez alapul szolgálhat. Amennyiben jogosulttá válnak a nemzetközi védelemre, a család egységének fenntartása érdekében tartózkodási engedélyt kérhetnek, és a nemzetközi védelemben részesülő személyekkel azonos jogokat élveznek. A jelen rendeletnek a család egységének fenntartására vonatkozó rendelkezéseinek sérelme nélkül, amennyiben a helyzet a családegyesítési jogról szóló 2003/86/EK irányelv hatálya alá esik, és az abban foglalt feltételek fennállnak, ezen irányelv szerint tartózkodási engedélyt és jogokat kell biztosítani a nemzetközi védelemben részesülő személyek olyan családtagjainak, akik saját jogon nem kaphatnák meg ezt a védelmet. Ezen rendelet alkalmazása nem sérti a 2004/38/EK irányelvet.
- (39) Annak megállapítása céljából, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyeknek továbbra is szükségük van-e az ilyen védelemre, az eljáró hatóságoknak felül kell vizsgálniuk a nekik nyújtott jogállást, amikor a tartózkodási engedélyt meg kell

³⁵ C-285/12.

³⁶ C-465/07.

újítani, menekültek esetében az első alkalommal, a kiegészítő védelemben részesülő személyek esetében pedig az első és a második alkalommal, valamint akkor is, amikor a kedvezményezettek származási országában jelentős változás következik be az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége, valamint a származási országgal kapcsolatos információkkal foglalkozó európai hálózatok által a rendelet 8. és 10. cikkének megfelelően a származási országban fennálló helyzetre vonatkozó közös elemzés és iránymutatás szerint³⁷ jelentős változás következik be.

- (40) Az érintett harmadik ország körülményeiben bekövetkezett változások értékelésekor a tagállamok illetékes hatóságainak a menekült egyéni helyzetét figyelembe véve ellenőrizniük kell, hogy az adott országban a védelmet biztosító szereplő vagy szereplők –többek között az üldöztetésnek minősülő cselekmények felderítéséhez, büntetőeljárás útján történő üldözéséhez és szankcionálásához szükséges hatékony jogi eljárásrendszer révén megfelelő lépéseket tettek-e az üldöztetés megszüntetése érdekében, és hogy az érintett állampolgár a menekültjogállás megszűnése után hozzáférhet-e az ilyen védelemhez.
- (41) Amikor a menekült- vagy kiegészítő védelmi jogállás megszűnik, ésszerű időpontig el kell halasztani a tagállam eljáró hatóságának a jogállás visszavonására, megszüntetésére, vagy meghosszabbításának elmaradására vonatkozó határozatának végrehajtását, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgárnak vagy hontalan személynek más jogalapon lehetősége legyen tartózkodási engedélyt kérnie, mint amely jogalap szerint nemzetközi védelemben részesült, például családi alapon, a munkájához vagy a tanulmányaihoz kapcsolódóan, a vonatkozó uniós és nemzeti jog értelmében.
- (42) A nemzetközi védelemben részesülő személyek tartózkodási helyének abban a tagállamban kell lennie, amelyik védelmet nyújtott számukra. A nemzetközi védelemben részesülő személyek közül azok számára, akik érvényes úti okmánnyal és a schengeni vívmányokat teljes körűen alkalmazó tagállam által kiállított tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, 180 napos időszakonként legfeljebb 90 napig tartó időtartamra lehetővé kell tenni a schengeni vívmányokat teljes körűen alkalmazó tagállamok területére való belépést és az azon belüli szabad mozgást a Schengeni határ-ellenőrzési kódex³⁸ és a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény³⁹ 21. cikke szerint. A nemzetközi védelemben részesülő személyek a védelmet biztosító tagállamtól eltérő tagállamban is kérhetnek tartózkodási engedélyt, a vonatkozó uniós jogszabályokkal – elsősorban a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló jogszabállyal⁴⁰ – és a nemzeti jogszabályaival összhangban; ez azonban nem jár együtt a nemzetközi védelem és az ahhoz kapcsolódó jogok átruházásával.
- (43) Az Európai Unión belüli másodlagos mozgás megakadályozása érdekében abban az esetben, ha egy nemzetközi védelemben részesülő személyt a számára védelmet biztosító országtól eltérő olyan tagállamban találják, ahol nem felel meg a tartózkodás

³⁷ COM(2016) 271 final.

³⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 2016. március 9-i rendelete (.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről.

³⁹ A Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormánya között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás.

⁴⁰ COM(2016) 378 final.

vagy letelepedés feltételeinek, a felelős tagállamnak vissza kell fogadnia az érintett személyt a rendeleti úton⁴¹ meghatározott eljárás szerint .

- (44) Az Európai Unión belüli másodlagos mozgás visszaszorítása érdekében módosítani kell a huzamos tartózkodásra vonatkozó 2003/109/EK irányelvet annak előírása céljából, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyek hosszú távú tartózkodásra való jogosulttá válásához szükséges 5 éves várakozási időszak minden olyan esetben kezdődjön újra, amikor az érintett személyt a számára nemzetközi védelmet biztosító országtól eltérő olyan tagállamban találják, ahol a vonatkozó uniós vagy nemzeti jogszabályok szerint nem lenne jogosult tartózkodni vagy letelepedni.
- (45) A nemzetbiztonság és a közrend fogalma magában foglalja azon eseteket is, amikor a harmadik ország állampolgára a nemzetközi terrorizmust támogató szervezethez tartozik, vagy ilyen szervezetet támogat.
- (46) Az ezen rendeletben foglalt jogosultságokról történő döntéshozatal során az illetékes hatóságoknak kellő figyelemmel kell lenniük a gyermek mindenek felett álló érdekére és azon közeli hozzátartozók nemzetközi védelemben részesülő személytől való egyedi függőségi helyzetére, akik már a tagállamban tartózkodnak, és nem családtagjai a nemzetközi védelemben részesülő személynek. Kivételes körülmények fennállása esetén, ha a nemzetközi védelemben részesülő személy közeli hozzátartozója házas kiskorú, akit azonban nem kísér házastársa, a tagállamok tekinthetik úgy, hogy a kiskorú mindenek felett álló érdekei ahhoz fűződnek, hogy az eredeti családjával maradjon.
- (47) Nemzetközi kötelezettségek keretein belül a munkavállaláshoz való hozzáféréssel és a a szociális biztonsággal kapcsolatos ellátások nyújtásához tartózkodási engedély előzetes kiállítása szükséges.
- (48) Az illetékes hatóságok korlátozhatják a munkavállalói vagy az önfoglalkoztató tevékenység folytatását olyan állások esetében, amelyekhez hatósági jogkör gyakorlására van szükség, vagy amelyekben az állam, illetve más állami hatóságok általános érdekeinek megvédéséért kell felelősséget vállalni. Az egyenlő bánásmódra vonatkozó jogaiknak a munkavállalókat képviselő szervezetekben lévő tagsági viszony vagy bizonyos foglalkozások üzése tekintetében való gyakorlásával összefüggésben a a nemzetközi védelemben részesülő személyek hasonlóképpen kizárhatók a köztestületek vezetésében való részvételből és a közjogi hivatalviselésből is.
- (49) Annak érdekében, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára jobban lehetővé váljon az ezen rendeletben meghatározott jogok és ellátások tényleges gyakorlása, illetve igénybe vétele, figyelembe kell venni sajátos igényeiket, valamint a társadalmi beilleszkedésük sajátos kihívásait, és elő kell segíteni a beilleszkedéssel kapcsolatos jogaik gyakorlását, különösen a foglalkoztatással kapcsolatos tanulmányi lehetőségekkel és szakképzéssel, valamint a külföldi diplomák, bizonyítványok és a végzettséget igazoló egyéb okiratok elismertetésére vonatkozó eljárások elérhetőségével kapcsolatban, különös tekintettel arra, ha hiányoznak a igazoló dokumentumok vagy az érintettek nem képesek fedezni az elismertetési eljárások költségeit.
- (50) A nemzetközi védelemben részesülő személyeket a védelmet biztosító tagállam állampolgáraival azonos bánásmódban kell részesíteni a szociális biztonság tekintetében.

⁴¹ (EU) [xxx/xxxx új Dublini Rendelet].

- (51) Ezen túlmenően különösen a szociális nehézségek elkerülése érdekében helyénvaló, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára megkülönböztetéstől mentes, megfelelő szociális ellátást biztosítsanak. Ugyanakkor ami a kiegészítő védelemben részesülő személyeket illeti, bizonyos mértékű rugalmasságot kell biztosítani a tagállamok részére, hogy az ilyen védelmet az alapellátásokra korlátozhassák, amelyet úgy kell értelmezni, hogy annak legalább minimális jövedelemtámogatást, valamint betegségi, terhességi, illetve gyermeknevelési támogatást kell biztosítani, amennyiben ezen ellátásokat az adott tagállam nemzeti jogszabályai a saját állampolgárok számára is biztosítják. A beilleszkedésük elősegítése érdekében a tagállamoknak lehetőséget kell adni arra, hogy a szociális segítségnyújtás nemzeti törvényekben rögzített bizonyos formáihoz való hozzáférést a menekülteknek és a kiegészítő védelemben részesülő személyeknek az integrációs intézkedésekben való tényleges részvételétől tegyék függővé.
- (52) A nemzetközi védelemben részesülő személyek számára biztosítani kell az egészségügyi ellátáshoz – beleértve a fizikai és a mentális egészségügyi ellátást is – való hozzáférést.
- (53) A nemzetközi védelemben részesülő személyek beilleszkedésének elősegítése érdekében a nemzetközi védelemben részesülő személyek a tagállamok által biztosított integrációs intézkedésekben vehetnek részt, amelyek formáját a tagállamok határozzák meg. A tagállamok kötelezővé tehetik az ilyen integrációs intézkedésekben, például nyelvtanfolyamokon, állampolgári ismeretekkel foglalkozó tanfolyamokon, szakképzésben és más, a munkavállaláshoz kapcsolódó tanfolyamokon való részvételt.
- (54) E rendelet alkalmazásának hatékony nyomon követése szükségessé teszi a rendelet rendszeres időközönkénti értékelését.
- (55) Annak érdekében, hogy a rendelet rendelkezéseinek végrehajtása a benyújtandó tájékoztatás formája és tartalma tekintetében egységes feltételek mellett történjen, a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Ezeket a jogköröket a Bizottság végrehajtási jogköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben foglaltak szerint kell gyakorolni⁴².
- (56) Mivel a jelen rendelet céljait, nevezetesen azt, hogy a tagállamok szabályokat állapítsanak meg a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, z egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint e védelem tartalmára, a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért ezen rendelet terjedelme vagy hatása miatt e célok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket fogadhat el az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének értelmében. A fent említett cikkben meghatározott arányosság elvével összhangban ez a rendelet nem lép túl a célkitűzések megvalósításához szükséges mértéken.
- (57) [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban e tagállamok bejelentették, hogy részt kívánnak venni ennek a rendeletnek az elfogadásában és alkalmazásában.]

⁴²

⁴²HL L 55, 2011.2.28., 13. o.

VAGY

[Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, és e jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, ezek a tagállamok nem vesznek részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.]

VAGY

[(XX) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, és a jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, az Egyesült Királyság nem vesz részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.]

(XX) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikke értelmében Írország (...-án/én kelt levelében) bejelentette, hogy részt kíván venni e rendelet elfogadásában és alkalmazásában.]

VAGY

[(XX) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban az Egyesült Királyság (...-án/én kelt levelében) bejelentette, hogy részt kíván venni e rendelet elfogadásában és alkalmazásában.]

(XX) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv (21. sz. jegyzőkönyv) 1. és 2. cikkével összhangban, és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt e rendelet elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.]

(58) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

A rendelet tárgya

Ez a rendelet az alábbiakra vonatkozó szabályokat állapít meg:

- a) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerése;
- b) az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállás;
- c) a nyújtott nemzetközi védelem tartalma.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában az alábbi fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

- (1) „nemzetközi védelem”: a (4) és a (6) pontban meghatározott menekült vagy kiegészítő védelmi jogállás;
- (2) „nemzetközi védelemben részesülő személyek”: a (4) és a (6) szerint meghatározott menekült- vagy kiegészítő védelmi jogállásban részesülő személyek;
- (3) „menekült”: harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni, és akire a 12. cikk nem vonatkozik;
- (4) „menekültjogállás”: egy harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy valamely tagállam által menekültként történő elismerése;
- (5) „kiegészítő védelemre jogosult személy”: olyan harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 16. cikk szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve; valamint akire a 18. cikk (1) és (2) bekezdése nem vonatkozik, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;
- (6) „kiegészítő védelmi jogállás”: egy harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy valamely tagállam által kiegészítő védelemre jogosult személyként történő elismerése;
- (7) „nemzetközi védelem iránti kérelem”: egy harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által valamely tagállamnál előterjesztett olyan védelem iránti kérelem, amely a menekült jogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás kérelmezéseként értelmezhető;

- (8) „kérelmező”: olyan harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy, aki nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, amelynek tárgyában még nem hoztak jogerős határozatot;
- (9) „családtag”: a nemzetközi védelemben részesülő személy alábbi olyan családtagjai, akik a nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben a kérdéses tagállamban tartózkodnak, amennyiben a családi kötelék már azelőtt is fennállt, mielőtt a kérelmező a tagállamok területére lépett:
- a) a nemzetközi védelemben részesülő személy házastársa vagy nőtlen/hajadon élettársa, amennyiben az érintett tagállam harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó jogszabályai vagy gyakorlata az élettársakat a házaspárokhoz hasonló módon kezeli;
 - b) az (a) pontban említett párok, valamint a nemzetközi védelemben részesülő személy kiskorú, nem házas gyermekei, függetlenül attól, hogy házasságban vagy házasságon kívül születtek, vagy nemzeti jogszabályok értelmében örökbe fogadták őket;
 - c) amennyiben a nemzetközi védelemben részesülő személy kiskorú és nem házas, az apja, az anyja vagy az érte jogszabály vagy az érintett tagállam gyakorlata alapján felelős egyéb felnőtt;
- (10) „kiskorú”: a 18. életévét be nem töltött harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy;
- (11) „kísérő nélküli kiskorú”: olyan kiskorú, aki jogszabály vagy az érintett tagállam gyakorlata alapján érte felelős nagykorú személy kísérete nélkül lépett a tagállamok területére, mindaddig, amíg ilyen személy tényleges felügyelete alá nem kerül; ide tartozik azon kiskorú is, aki a tagállamok területére történt belépést követően maradt felügyelet nélkül;
- (12) „tartózkodási engedély”: a tagállam hatóságai által a Tanács 1030/2002/EK rendelete⁴³ alapján előírt formában kiállított, harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy számára az ország területén történő tartózkodást lehetővé tévő engedély;
- (13) „származási ország”: az állampolgárság, illetve hontalan személyek esetében a korábbi szokásos tartózkodási hely szerinti ország vagy országok;
- (14) „nemzetközi védelem visszavonása”: az illetékes hatóság azon határozata, hogy visszavonja, megszünteti vagy nem újítja meg a menekült-, illetve a kiegészítő védelemre jogosító jogállást;
- (15) „ismételt kérelem”: a korábbi nemzetközi védelem iránti kérelem ügyében bármely tagállamban hozott jogerős határozat után benyújtott további kérelem, ideértve azon eseteket is, amikor a kérelmező kifejezetten visszavonta a kérelmét, valamint azon eseteket is, amikor az eljáró hatóság a kérelem hallgatólagos visszavonása miatt azt elutasította;
- (16) „eljáró hatóság”: kvázi bírói testület vagy közigazgatási szerv, amely a tagállamban a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására és annak tárgyában elsőfokú határozat meghozatalára hatáskörrel rendelkezik;

⁴³

HL L 157., 2002.6.15., 1. o.

- (17) „szociális biztonság”: a 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁴⁴, meghatározott szociális biztonsági ágak, amelyek kiterjednek a következőkre: a betegségi ellátások; anyasági és azzal egyenértékű apasági ellátások; rokkantsági ellátások; öregségi ellátások; túlélő hozzátartozói ellátások; munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedésekkel kapcsolatos nyújtott ellátások; haláleseti juttatások; munkanélküli-ellátások, előnyugdíjak és családi ellátások;
- (18) „szociális segítségnyújtás”: a szociális biztonsággal kapcsolatos ellátások mellett vagy azon túl nyújtott, a (17) pontban meghatározott olyan juttatások, amelyek célja, hogy a megfelelő forrásokkal nem rendelkezők alapvető szükségleteit kielégíthessék;
- (19) „gondnok”: az a személy vagy szervezet, akit vagy amelyet az illetékes szervek a kísérő nélküli kiskorú támogatására és képviselőre jelölnek ki azzal a céllal, hogy az e rendeletben előírt eljárások során biztosítsa a gyermek mindenek felett álló érdekét, valamint szükség esetén jognyilatkozatot tegyen a kiskorú nevében.

3. cikk

Tárgyi hatály

- (1) Ez a rendelet a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozik.
- (2) Ez a rendelet nem vonatkozik a tagállamok által a nemzeti jog szerint olyan személyeknek adott más humanitárius alapú jogállásokra, akik nem jogosultak a menekült- vagy kiegészítő védelmi jogállásra. Amennyiben a tagállamok biztosítanak ilyeneket, ezt oly módon kell tenniük, hogy ezeket ne lehessen összetéveszteni a nemzetközi védelmet biztosító jogállással.

⁴⁴

Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 883/2004/EK rendelete a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról (HL L 166., 2004.4.30., 1. o.).

II. FEJEZET

A NEMZETKÖZI VÉDELEM IRÁNTI KÉRELEM ÉRTÉKELÉSE

4. cikk

Az információk benyújtása, és a tények és körülmények értékelése

- (1) A kérelmezőnek minden rendelkezésére álló bizonyítékot be kell nyújtania, amely indokolja a nemzetközi védelem iránti kérelmét. A kérelmező köteles együttműködni az eljáró hatósággal, és a teljes eljárás során köteles jelen lenni és rendelkezésre állni.
- (2) Az (1) bekezdésben említett bizonyítékok közé tartoznak a kérelmező által az alábbiak tekintetében szolgáltatott információk, valamint ezek alátámasztására a kérelmező birtokában lévő dokumentumok: a kérelmező életkora, háttere – ideértve az érintett hozzátartozókét is –, személyazonossága, állampolgársága(i), korábbi tartózkodási helye(i), illetve a korábbi tartózkodási helye(i) szerinti ország(ok), menedékjog iránt korábban benyújtott kérelmei [a nemzetközi védelemre vonatkozóan, valamint a(z) XXX/XX (EU) rendeletben [áttelepítési rendelet] meghatározott esetleges gyorsított áttelepítési eljárás eredményei], utazásának útvonala, úti okmányai, továbbá nemzetközi védelem iránti kérelmének indokai.
- (3) Az eljáró hatóság a(z) XXX/XX (EU) rendelet [az eljárásokról szóló rendelet] 33. cikkének megfelelően értékeli a kérelem szempontjából jelentőséggel bíró bizonyítékokat.
- (4) Azon tény, hogy a kérelmező korábban már üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn, komoly alátámasztásául szolgál a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelmének, valamint a súlyos sérelem tényleges veszélyének, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy a kérelmezőt nem fogják újból üldözni, illetve hogy a súlyos sérelem veszélye vele szemben már nem áll fenn.
- (5) Amennyiben a kérelmező állításait nem támasztják alá dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok, úgy ezen állításokat nem kell bizonyítani, ha az alábbi feltételek teljesülnek:
 - a) a kérelmező láthatóan mindent megtett kérelmének alátámasztása érdekében;
 - b) a kérelmező átadta a rendelkezésére álló valamennyi bizonyítékot, és az egyéb jelentős, de hiányzó bizonyítékok vonatkozásában kielégítő magyarázatot adott;
 - c) megállapítható, hogy a kérelmező állításai logikailag összefüggőek és hihetőek, és nem mondanak ellent a kérelmével kapcsolatban ismert általános és egyedi információknak;
 - d) a kérelmező az első adandó alkalommal benyújtotta a nemzetközi védelem iránti kérelmét, kivéve, amennyiben alapos indokkal igazolni tudja ennek elmulasztását;
 - e) általánosságban megállapítható a kérelmező szavahihetősége.

5. cikk

Sur place nemzetközi védelem

- (1) Az üldöztetéstől való megalapozott félelem, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye alapulhat olyan eseményeken is, amelyek azután következtek be, hogy a kérelmező a származási országát elhagyta.
- (2) Az üldöztetéstől való megalapozott félelem, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye alapulhat a kérelmezőnek a származási ország elhagyása után folytatott tevékenységén is, különösen amennyiben megállapítható, hogy a kérelem alapjául szolgáló tevékenységek a származási országban már meglévő meggyőződés vagy beállítottság kifejezését és folytatását képezik.
- (3) A genfi egyezmény és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény sérelme nélkül, az ismételt kérelmet benyújtó kérelmező a(z) XXX/XX (EU) rendelet [az eljárásokról szóló rendelet] 42. cikke értelmében rendszerint nem ismerhető el menekültként, amennyiben az üldöztetés veszélye olyan körülményeken alapul, amelyeket a származási ország elhagyását követően a kérelmező maga idézett elő.

6. cikk

Az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem forrásai

Az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem forrásai csak az alábbiak lehetnek:

- a) az állam;
- b) az államot vagy az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek;
- c) az államtól független szereplők, amennyiben megállapítható, hogy az a) és b) pontban említett szereplők, ideértve a nemzetközi szervezeteket is, nem képesek vagy nem hajlandók az üldöztetéssel, illetve a súlyos sérelemmel szemben a 7. cikk szerinti védelmet nyújtani.

7. cikk

A védelem nyújtói

- (1) Az üldöztetés vagy súlyos sérelem elleni védelmet csak az alábbiak nyújthatják:
 - a) az állam;
 - b) az államot, illetve az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek, ideértve a nemzetközi szervezeteket is,amennyiben hajlandók és képesek a (2) bekezdés szerinti védelem nyújtására.
- (2) Az üldöztetés vagy súlyos sérelem elleni védelemnek hatékornak és nem ideiglenes jellegűnek kell lennie. A védelem akkor tekinthető biztosítottnak, ha az (1) bekezdésben említett szereplők – például az üldöztetésnek, illetve súlyos sérelmet okozónak minősülő cselekmények felderítéséhez, büntetőeljárás útján történő üldözéséhez és szankcionálásához szükséges hatékony jogszabályokkal – megfelelő lépéseket tesznek az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem megakadályozása érdekében, és ha a kérelmező hozzáférhet e védelemhez.
- (3) Annak értékelésekor, hogy egy adott államot vagy ezen állam területének egy jelentős részét egy nemzetközi szervezet ellenőrzi-e, és hogy e szervezet biztosítja-e

a (2) bekezdés szerinti védelmet, az eljáró hatóságok döntésüket a vonatkozó uniós jogszabályokban meghatározott iránymutatásra alapozzák, különösen a származási országra vonatkozó uniós szintű információkra és az ilyen információk közös értékelésére, az (EU) XXX/XX rendelet [az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségére vonatkozó rendelet] 8. és 10. cikkében meghatározottak szerint.

8. cikk

Belföldi védelem

- (1) A nemzetközi védelem iránti kérelem értékelésének részeként az eljáró hatóság megállapítja, hogy a kérelmező nem szorul nemzetközi védelemre, amennyiben a származási ország bizonyos részére biztonságosan és jogszerűen elutazhat, oda bebocsátást nyerhet, és észszerűen elvárható, hogy ott letelepedjen, és amennyiben az adott területen
 - a) nem áll fenn az üldöztetéstől való megalapozott félelem ténye, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye; vagy
 - b) hozzáférhet az üldöztetés vagy súlyos sérelem elleni védelemhez.
- (2) A belső védelem elérhetőségére vonatkozó értékelést akkor kell elvégezni, miután az eljáró hatóság megállapította, hogy egyébként alkalmazhatók a jogosultság elismerésére vonatkozó feltételek. Az eljáró hatóságot terheli annak bizonyítása, hogy a belső védelem rendelkezésre áll-e. A kérelmezőnek nem kell bizonyítania, hogy mielőtt nemzetközi védelemért folyamodott, saját származási országában minden lehetőséget kimerített annak érdekében, hogy védelmet kapjon.
- (3) Annak vizsgálata során, hogy a kérelmező esetében fennáll-e az üldöztetéstől való megalapozott félelem ténye, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye, illetve hogy a kérelmező – az (1) bekezdéssel összhangban – a származási ország valamely részében hozzáférhet-e az üldöztetés vagy súlyos sérelem elleni védelemhez, az eljáró hatóság a kérelemről szóló határozat meghozatalakor figyelembe veszi az érintett országrészben fennálló általános helyzetet, valamint a kérelmező személyes körülményeit, összhangban a 4. cikkel. Ebből a célból az eljáró hatóságok gondoskodnak arról, hogy az összes releváns forrásból pontos és friss információt szerezzenek be, ideértve a származási országra vonatkozó uniós szintű információkat és az ilyen információk közös értékelését, az (EU) XXX/XX rendelet [az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségére vonatkozó rendelet] 8. és 10. cikkében meghatározottak szerint, valamint az ENSZ menekültügyi főbiztosa által kiadott tájékoztatást és iránymutatást.
- (4) Amikor az eljáró hatóság az ország azon részében uralkodó általános körülményeket értékeli, amely a 7. cikk szerinti védelem forrása, figyelembe kell venni az említett védelem elérhetőségét, hatékonyságát és tartósságát. A kérelmező személyes körülményeinek értékelése során különösen az egészségi állapotot, az életkort, a nemet, a szexuális irányultságot, a nemi identitást és a szociális helyzetet kell figyelembe venni, valamint értékelni kell, hogy a származási ország biztonságosnak tartott részén való tartózkodás nem jelent-e indokolatlan nehézséget a kérelmező számára.

III. FEJEZET

A MENEKÜLTKÉNTI ELISMERÉS FELTÉTELEI

9. cikk

Az üldöztetés

- (1) Egy cselekmény az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel kiegészített, a menekültek jogállására vonatkozó, 1951. július 28-i genfi egyezmény (a továbbiakban: a genfi egyezmény) 1. cikkének A. pontja szerint akkor minősül üldözésnek, ha:
- a) jellegénél vagy ismétlődésénél fogva elég súlyos ahhoz, hogy az alapvető emberi jogokat súlyosan megsértse, különös tekintettel az állam azon kötelezettségeire, amelyektől az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 15. cikkének (2) bekezdése értelmében nem lehet eltérni; vagy
 - b) különböző olyan intézkedések együtteséből áll össze, amelyek elég súlyosan sértik az emberi jogokat ahhoz, hogy az érintett személy helyzetére az a) pontban említetthez hasonló módon hassanak.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti üldözés többek között az alábbi cselekmények formájában jelenhet meg:
- a) fizikai vagy pszichikai erőszak alkalmazása, ideértve a nemi erőszakot is;
 - b) olyan törvényi, rendeleti, közigazgatási, rendőrségi és/vagy igazságszolgáltatási intézkedések, amelyek önmagukban hátrányosan megkülönböztető jellegűek, vagy amelyeket hátrányosan megkülönböztető módon alkalmaznak;
 - c) aránytalanságok vagy hátrányos megkülönböztetés a büntetőeljárás során, aránytalan vagy hátrányosan megkülönböztető jellegű büntetés;
 - d) a bírósági jogvédelem megtagadása, amennyiben mindez aránytalan vagy hátrányosan megkülönböztető jellegű büntetéssel jár;
 - e) konfliktushelyzetben történő katonai szolgálatmegtagadás miatti büntetőeljárás vagy büntetés, amennyiben a katonai szolgálat teljesítése bűncselekmény vagy a 12. cikk (2) bekezdése szerinti kizáró okok hatálya alá tartozó valamely cselekmény elkövetésével járna;
 - f) olyan cselekmények, amelyeket nemi hovatartozás miatt vagy gyermekekkel szemben követtek el.
- (3) A 2. cikk (3) pontjával összhangban, a 10. cikkben említett okok, valamint az e cikk (1) bekezdésében üldözésnek minősített cselekmények, illetve az ilyen cselekményekkel szembeni védelem hiánya között összefüggésnek kell lennie.

10. cikk

Üldöztetési okok

- (1) Az üldöztetési okok értékelésekor a tagállamok az alábbiakat veszik figyelembe:

- a) a faj fogalma magában foglalja különösen a bőrszín, származás, illetve meghatározott etnikai csoporthoz való tartozás szempontjait;
- b) a vallás fogalma magában foglalja különösen a teista, nem teista és ateista meggyőződések, magánjellegű, illetve nyilvános vallási szertartásokon akár egyedül, akár másokkal való részvételt, illetve az ilyen szertartásokon történő részvételtől való tartózkodást, más vallásos jellegű tevékenységeket vagy véleménynyilvánítást, illetve bármilyen vallásos hiten alapuló, illetve e hit által megkövetelt személyes vagy közösségi magatartásformát;
- c) a nemzetiség fogalma nem korlátozódik az állampolgárságra vagy annak hiányára, hanem magában foglalja különösen az olyan csoporthoz való tartozást is, amelyet annak kulturális, etnikai, illetve nyelvi identitása, közös földrajzi vagy politikai származása, illetve egy másik állam lakosságához fűződő viszonya határoz meg;
- d) egy adott csoport különösen akkor minősül meghatározott társadalmi csoportnak, ha:
 - tagjai veleszületett jellemzőkkel vagy meg nem változtatható közös háttérrel rendelkeznek vagy olyan közös meggyőződésük, illetve jellemzőik vannak, amelyek olyannyira alapvetők az identitás, illetve lelkiismeret szempontjából, hogy az érintett személyeket nem lehetne azok feladására kényszeríteni, illetve
 - a csoport az érintett országban egyértelműen elkülöníthető identitással rendelkezik, mivel a csoportot az azt körülvevő társadalom másként kezeli.

A származási ország körülményeitől függően meghatározott társadalmi csoportnak minősülhet az olyan csoport is, amely tagjainak közös jellemzője a szexuális irányultságon alapul (de nem tartoznak a fogalom alá az olyan cselekmények, amelyek a tagállamok nemzeti joga értelmében bűncselekménynek minősülnek). egy meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás meghatározása vagy egy ilyen csoport jellemzőinek beazonosítása céljából kellő figyelmet kell fordítani a nemre vonatkozó szempontokra, ideértve a nemi identitást is;

- e) a politikai vélemény fogalma különösen azt foglalja magában, hogy a kérelmező egy olyan ügyben, amely a 6. cikkben említett potenciális üldözött, annak politikáját vagy eljárását érinti, meghatározott véleményt, gondolatokat vagy meggyőződést képvisel, függetlenül attól, hogy a kérelmező az adott vélemény, gondolatok vagy meggyőződés alapján cselekedett-e.
- (2) Annak értékelésekor, hogy a kérelmező üldöztetéstől való féltelme megalapozott-e, nincs jelentősége annak, hogy a kérelmező ténylegesen rendelkezik-e az üldöztetés alapjául szolgáló faji, vallási, nemzetiségi, társadalmi vagy politikai jellemzőkkel, amennyiben üldözöttje úgy tekinti, hogy rendelkezik e jellemzőkkel.
 - (3) Amikor az eljáró hatóság megvizsgálja, hogy a kérelmező megalapozottan tarthat-e az üldözéstől, észszerűen nem várhatja el a kérelmezőtől, hogy az üldöztetés kockázatának elkerülése érdekében elővigyázatosan viselkedjen vagy tartózkodjon bizonyos cselekedetektől a származási országban, amikor az ilyen viselkedés vagy cselekedet identitásának alapvető velejárója.

11. cikk
Megszűnés

- (1) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy a továbbiakban már nem minősül menekültnek, amennyiben az alábbi feltételek közül egy vagy több fennáll:
- a) az állampolgársága szerinti ország védelmét önként újra igénybe veszi;
 - b) állampolgárságának elvesztését követően azt önként újra megszerzi;
 - c) új állampolgárságot szerez, és az új állampolgársága szerinti ország védelmét élvez;
 - d) önként újra letelepszik azon országban, amelyet az üldöztetéstől való félelmében elhagyott, illetve amelybe ezért nem tért vissza;
 - e) azon körülmények megszűnése miatt, amelyek kapcsán menekültként ismerték el, az állampolgársága szerinti ország védelmének igénybevételét a továbbiakban már nem utasíthatja el;
 - f) azon körülmények megszűnése miatt, amelyek kapcsán a személyt menekültként ismerték el, hontalan személyként vissza tud térni a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba.

Az e) és f) pontok nem vonatkoznak azon menekültre, aki egy korábbi üldöztetésből fakadó kényszerítő okokra tud hivatkozni arra vonatkozóan, hogy miért nem kíván élni az állampolgársága szerinti ország, illetve hontalan személy esetén a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti ország védelmével.

- (2) Az (1) bekezdés e) és f) pontjának alkalmazásakor az eljáró hatóságnak
- a) meg kell vizsgálnia, hogy a körülményekben bekövetkezett változás annyira jelentős és maradandó jellegű-e, hogy a menekült üldöztetés miatti félelme már nem tekinthető megalapozottnak;
 - b) döntéseit az összes releváns forrásból beszerzett pontos és friss információkra kell alapoznia, ideértve a származási országra vonatkozó uniós szintű információkat és az ilyen információk közös értékelését, az (EU) XXX/XX rendelet [az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségére vonatkozó rendelet] 8. és 10. cikkében meghatározottak szerint, valamint az ENSZ menekültügyi főbiztosa által kiadott tájékoztatót és iránymutatót.

12. cikk
Kizáró okok

- (1) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, amennyiben az érintett személy:
- a) a genfi egyezmény 1. cikkének D. pontja szerint nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervének vagy ügynökségének védelmében vagy támogatásában részesül. Amennyiben e védelem vagy támogatás bármely okból anélkül szűnt meg, hogy e személyek helyzetét az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen rendezték volna, e személyeket ipso facto megilletik az ezen rendelet által biztosított ellátások;

- b) a tartózkodási helye szerinti ország hatáskörrel rendelkező hatóságai olyan személyként ismerték el, akit az érintett ország állampolgáraiéval megegyező vagy az azokéval egyenértékű jogok és kötelezettségek illetnek meg.
- (2) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, ha nyomós okkal feltételezhető, hogy az érintett személy:
- a) béke elleni, háborús, vagy emberiség elleni, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott bűncselekményt követett el;
 - b) a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását – vagyis a menekültként való elismerésen alapuló tartózkodási engedély kiállításának időpontját – megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el; a különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el;
 - c) az Egyesült Nemzetek – az ENSZ Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – céljaiba és elveibe ütköző cselekmények elkövetésében bűnös.
- (3) A (2) bekezdés rendelkezéseit az abban említett bűncselekmények vagy cselekmények felbujtóira, illetve az azok elkövetésében bármilyen módon részt vevő személyekre is alkalmazni kell.
- (4) Annak megítélésakor, hogy az 1. bekezdés a) pontja szerinti védelem megszűnt-e, az eljáró hatóságnak meg kell bizonyosodnia arról, hogy az érintett személyt kényszerítették-e az adott szervezet vagy ügynökség műveleti területének elhagyására. Ez az eset akkor áll fenn, ha személyes biztonsága komoly veszélyben volt, és ha az érintett szerv vagy ügynökség nem volt képes biztosítani számára a területen azokat az életfeltételeket, amelyek az említett szervre vagy ügynökségre háruló feladatnak megfelelnek.
- (5) Az 2. bekezdés b) és c) pontja alkalmazásában az alábbi cselekmények számítanak súlyos nem politikai bűncselekménynek:
- a) különösen kegyetlen cselekedetek, amelyek nem állnak arányban az állítólagos politikai célkitűzésekkel,
 - b) terrorcselekmények, melyeket a civil lakosság elleni erőszak jellemez, még akkor is, ha azokat állítólagos politikai célok érdekében követnek el.
- (6) Egy személy kizárása a menekült jogállásból kizárólag azon múlhat, hogy az (1) és az (5) bekezdés feltételei teljesülnek-e, és a kizárás nem alapulhat semmilyen az adott esettel kapcsolatos bármilyen további arányossági értékelésen.

IV. FEJEZET

A MENEKÜLTJOGÁLLÁS

13. cikk

A menekültként való elismerés

Az eljáró hatóságok olyan harmadik országbeli állampolgárt vagy hontalan személyt ismernek el menekültként, aki megfelel a II. és III. fejezetben előírt feltételeknek.

14. cikk

A menekült jogállás visszavonása, megszüntetése, illetve megújításának megtagadása

- (1) Az eljáró hatóságok a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy kiegészítő védelmi jogállását visszavonják, megszüntetik, vagy megtagadják annak megújítását, amennyiben:
 - a) az érintett személy a 11. cikk értelmében már nem minősül menekültnek;
 - b) az érintett személy menekültként való elismerését a 12. cikk alapján ki kellett volna zárni vagy ki kell zárni;
 - c) a menekültjogállás elismerésében döntő szerepet játszott az, hogy az érintett személy nyilatkozata során megváltoztatta a tényeket, vagy tényeket hallgatott el, ideértve hamis vagy hamisított dokumentumok felhasználását is;
 - d) alaposan feltehető, hogy az érintett személy veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam biztonságára;
 - e) különösen súlyos bűncselekményért való jogerős elítéléséből fakadóan veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam társadalmára;
 - f) a 23. cikk (2) bekezdését kell alkalmazni.
- (2) Az (1) bekezdés d)–f) pontjaiban említett esetekben az eljáró hatóság határozhat úgy, hogy nem ismeri el a menekültjogállást, amennyiben még nem született arról határozat.
- (3) Az (1) bekezdés d)–f) pontjainak vagy 2. bekezdés hatálya alá tartozó személyeket megilletik a genfi egyezmény 3., 4., 16., 22., 31., 32., és 33. cikkében meghatározott vagy az azoknak megfelelő jogok, amennyiben e személyek az érintett tagállamban tartózkodnak.
- (4) A menekült 4. cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettségének sérelme nélkül, amelynek értelmében köteles minden releváns tényt felfedni, illetve a rendelkezésére álló, jelentőséggel bíró dokumentumokat bemutatni, a menekült jogállást elismerő eljáró hatóságnak egyedi alapon kell bizonyítania, hogy az érintett személy e cikk (1) bekezdésének értelmében már nem minősül menekültnek, illetve, hogy sohasem minősült annak.
- (5) Az eljáró hatóság azon határozatait, amellyel az (1) bekezdés a) pontja értelmében visszavonják, megszüntetik vagy nem újítják meg a menekültjogállást, csak három hónappal a határozat elfogadása után lépnek hatályba, hogy a harmadik országbeli állampolgárnak vagy hontalan személynek lehetősége legyen a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályok szerint más alapon tartózkodási engedélyt kérni a tagállamban.

15. cikk

A menekültjogállás felülvizsgálata

A 14 cikk (1) bekezdése alkalmazása érdekében az eljáró hatóság különösen az alábbiak alapján vizsgálja felül a menekültjogállást:

- a) amennyiben az (EU) XXX/XX rendelet [az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségére vonatkozó rendelet] 8. és 10. cikkében említett, a származási országra vonatkozó uniós szintű információk és az ilyen információk közös értékelése azt jelzik, hogy jelentős változás következett be a kérelmező védelmi szükségletei szempontjából releváns származási országban;
- b) amikor a menekültnek kiadott tartózkodási engedélyt a hatóság első alkalommal felülvizsgálja.

V. FEJEZET

A KIEGÉSZÍTŐ VÉDELEMRE VALÓ JOGOSULTSÁG FELTÉTELEI

16. cikk

Súlyos sérelem

Az alábbiak minősülnek a 2. cikk (5) bekezdésében említett súlyos sérelemnek:

- a) halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása; vagy
- b) kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy
- c) nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy testi épségének súlyos és egyedi fenyegetettsége.

17. cikk

Megszűnés

- (1) A harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek kiegészítő védelemre való jogosultsága megszűnik, amennyiben a kiegészítő védelem elismeréséhez vezető körülmények megszűntek, vagy olyan mértékben változtak meg, hogy az említett védelem már nem szükséges.
- (2) Az eljáró hatóságnak:
 - a) meg kell vizsgálnia, hogy a körülményekben bekövetkezett változás annyira jelentős és maradandó jellegű-e, hogy a kiegészítő védelemre jogosult személy súlyos sérelemmel szembeni fenyegetettsége már nem megalapozott;
 - b) döntéseit az összes releváns forrásból beszerzett pontos és friss információkra kell alapoznia, ideértve a származási országra vonatkozó uniós szintű információkat és az ilyen információk közös értékelését, az (EU) XXX/XX rendelet[az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségére vonatkozó rendelet] 8. és 10. cikkében foglaltak szerint, valamint az ENSZ menekültügyi főbiztosa által kiadott tájékoztatást és iránymutatást.
- (3) Az (1) bekezdés nem vonatkozik azon kiegészítő védelemben részesülő személyekre, akik egy korábbi súlyos sérelemből fakadó kényszerítő okokra tudnak hivatkozni arra vonatkozóan, hogy miért nem kívánnak élni az állampolgárság szerinti ország, illetve hontalan személy esetén a korábbi szokásos tartózkodási hely szerinti ország védelmével.

18. cikk

Kizáró okok

- (1) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el kiegészítő védelemre jogosultként, amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy az érintett személy:

- a) béke elleni, háborús, vagy emberiség elleni, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott bűncselekményt követett el;
 - b) súlyos bűncselekményt követett el;
 - c) az Egyesült Nemzetek – az ENSZ Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – céljaiba és elveibe ütköző cselekmények elkövetésében bűnös;
 - d) veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam társadalmára vagy biztonságára;
 - e) az érintett tagállamba történő befogadását megelőzően egy vagy több, az a), b) és c) pontok hatálya alá nem tartozó olyan bűncselekményt követett el, amely az érintett tagállamban történő elkövetés esetén szabadságvesztéssel lenne büntetendő, és amennyiben a kérelmező csak az e bűncselekmény elkövetésével járó büntetés elkerülése érdekében hagyta el származási országát.
- (2) Az (1) bekezdés a)–d) pontjainak rendelkezéseit az abban említett bűncselekmények vagy cselekmények felbujtóira, illetve az azok elkövetésében bármilyen módon részt vevő személyekre is alkalmazni kell.

VI. FEJEZET

A KIEGÉSZÍTŐ VÉDELMI JOGÁLLÁS

19. cikk

A kiegészítő védelmi jogállás elismerése

Az eljáró hatóság olyan harmadik országbeli állampolgárt vagy hontalan személyt részesít kiegészítő védelemben, aki megfelel a II. és V. fejezetben előírt feltételeknek.

20. cikk

A kiegészítő védelmi jogállás visszavonása, megszüntetése, illetve megújításának megtagadása

- (1) Az eljáró hatóság visszavonja, illetve megszünteti a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy kiegészítő védelmi jogállását, illetve megtagadja annak megújítását, ha:
 - a) az érintett személy a 17. cikk értelmében már nem jogosult kiegészítő védelemre;
 - b) az érintett személyt a kiegészítő védelmi jogállás megadását követően a 18. cikkel összhangban ki kell vagy ki kellett volna zárni a kiegészítő védelemre jogosultak közül;
 - c) a kiegészítő védelmi jogállás elismerésében döntő szerepet játszott az, hogy az érintett személy nyilatkozata során megváltoztatta a tényeket, vagy tényeket elhallgatott, ideértve hamis vagy hamisított dokumentumok felhasználását is;
 - d) a 23. cikk (2) bekezdését kell alkalmazni.
- (2) A harmadik ország állampolgára, illetve a hontalan személy 4. cikk (1) bekezdése szerinti azon kötelezettségének sérelme nélkül, amelynek értelmében köteles minden releváns tényről felfedni, illetve a rendelkezésére álló, jelentőséggel bíró dokumentumokat bemutatni, a kiegészítő védelmi jogállást elismerő tagállamnak egyedi alapon kell bizonyítania, hogy az érintett személy e cikk (1) bekezdésének értelmében nem, vagy már nem jogosult kiegészítő védelemre.
- (3) Az eljáró hatóság azon határozatait, amellyel az (1) bekezdés a) pontja értelmében visszavonják, megszüntetik vagy nem újítják meg a kiegészítő védelmi jogállást, csak három hónappal a határozat elfogadása után lépnek hatályba, hogy a harmadik országbeli állampolgárnak vagy hontalan személynek lehetősége legyen a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályok szerint más alapon tartózkodási engedélyt kérni a tagállamban.

21. cikk

A kiegészítő védelmi jogállás felülvizsgálata

A 20. cikk (1) bekezdése alkalmazásában az eljáró hatóság különösen az alábbiak alapján vizsgálja felül a kiegészítő védelmi jogállást:

- a) az (EU) XXX/XX rendelet [az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségére vonatkozó rendelet] 8. és 10. cikkében említett, a származási országra vonatkozó uniós szintű információk és az ilyen információk közös értékelése azt jelzik, hogy jelentős

változás következett be a kérelmező védelmi szükségletei szempontjából releváns származási országban;

- b) amikor a kiegészítő védelemben részesülő személy tartózkodási engedélyét a hatóság első és második alkalommal felülvizsgálja.

VII. FEJEZET

A NEMZETKÖZI VÉDELEMBEN RÉSZESÜLŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK ÉS KÖTELEZETTSÉGEINEK TARTALMA

I. RÉSZ

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

22. cikk

Általános rendelkezések

- (1) A menekülteket és a kiegészítő védelemben részesült személyeket az e fejezetben rögzített jogok és kötelezettségek illetik meg. E fejezet rendelkezései nem sértik a genfi egyezményben megállapított jogokat és kötelezettségeket.
- (2) Eltérő rendelkezés hiányában e fejezet rendelkezéseit mind a menekültek, mind pedig a kiegészítő védelemre jogosult személyek vonatkozásában alkalmazni kell.
- (3) A nemzetközi kötelezettségek keretein belül a munkavállaláshoz való hozzáféréssel és a szociális biztonsággal kapcsolatos ellátások nyújtásához tartózkodási engedély előzetes kiállítása szükséges.
- (4) E fejezet rendelkezéseinek végrehajtása során figyelembe kell venni a veszélyeztetett csoporthoz tartozó személyek, mint például kiskorúak, kísérő nélküli kiskorúak, fogyatékkal élő személyek, időskorúak, várandós nők, kiskorú gyermeket egyedül nevelő szülők, az emberkereskedelem áldozatai, a mentális zavarokkal küzdő személyek, valamint a kínzás, nemi erőszak vagy a pszichikai, fizikai, illetve szexuális erőszak más súlyos formái áldozatainak sajátos helyzetét, amennyiben az egyéni értékelés megállapítja, hogy speciális szükségleteik vannak.
- (5) E fejezet kiskorúakat érintő rendelkezéseinek végrehajtása során az illetékes hatóságoknak elsősorban a gyermek mindenek felett álló érdekét kell szem előtt tartaniuk.

23. cikk

Visszaküldés elleni védelem

- (1) A tagállamok nemzetközi jogi kötelezettségeiknek megfelelően tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.
- (2) Amennyiben azt az (1) bekezdésben említett nemzetközi kötelezettségek nem tiltják, úgy a tagállamok – a menekültként való hivatalos elismerés tényétől függetlenül – visszaküldhetik a menekültet vagy a kiegészítő védelemben részesült személyt, ha:
 - a) alaposan feltehető, hogy veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam biztonságára;
 - b) az adott személyt különösen súlyos bűncselekményért jogerősen elítélték, és emiatt veszélyt jelent az érintett tagállam társadalmára.

Ezekben az esetekben az eljáró hatóság a menekültjogállást vagy a kiegészítő védelmi jogállást a 14. cikk, illetve a 20. cikk alapján vissza is vonja.

24. cikk
Tájékoztatás

Az illetékes hatóságok a menekült- vagy a kiegészítő védelmi jogállás megadását követően haladéktalanul tájékoztatják a nemzetközi védelemben részesülő személyeket a jogállásukkal kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről. A tájékoztatást olyan nyelven kell biztosítani, amelyet az érintett személyek megértenek, vagy észszerűen feltételezhető, hogy megértenek, és egyértelműen utalni kell azon következményekre, amelyek abból származhatnak, ha az érintettek nem tartják be az Unión belüli mozgásra vonatkozó, a 28. cikkben részletezett kötelezettségeket.

A fenti tájékoztatás tartalmát és formáját a Bizottság határozza meg az (EU) XXX/XX rendelet [az eljárásokról szóló rendelet] 58. cikkének (1) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárással összhangban elfogadott végrehajtási jogi aktusok révén.

25. cikk
A család egységének fenntartása

- (1) A nemzetközi védelemben részesülő személy azon családtagjai, akik személyükben nem jogosultak ilyen védelemre, a nemzeti eljárásokkal összhangban igényelhetik a tartózkodási engedélyt, amennyiben mindez összeegyeztethető a családtag személyes jogállásával.
- (2) Az (1) bekezdés értelmében kiadott tartózkodási engedély időtartama megegyezik a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára kiadott engedély időtartamával, és az engedély meghosszabbítható. A családtagnak kiadott tartózkodási engedély érvényességének időtartama elvileg nem lehet hosszabb, mint a nemzetközi védelemben részesülő személy tartózkodási engedélyének érvényességi időtartama.
- (3) Nem adható ki tartózkodási engedély, ha a családtagot a III. és V. fejezet alapján kizárták vagy kizárnák a nemzetközi védelemből.
- (4) Amennyiben azt nemzetbiztonsági vagy közrendi okok szükségessé teszik, nem adható ki tartózkodási engedély családtag számára, és a már kiadott ilyen tartózkodási engedélyeket vissza kell vonni vagy nem lehet megújítani.
- (5) Az 1. bekezdés szerinti tartózkodási engedélyt kapó családtagok a 27–39. cikk szerinti jogokat élvezik.
- (6) A tagállamok határozhatnak úgy, hogy e cikk azon egyéb közeli hozzátartozókra is alkalmazandó, akik a származási ország elhagyásának időpontjában, vagy mielőtt a kérelmező a tagállamok területére lépett, a családdal együtt éltek, és akik ezen időpontban teljes mértékben vagy nagy részben a nemzetközi védelemben részesülő személy eltartottjai voltak.

II. RÉSZ
A TARTÓZKODÁSI HELLYEL ÉS A LAKÓHELLYEL KAPCSOLATOS JOGOK ÉS
KÖTELEZETTSÉGEK

26. cikk
Tartózkodási engedély

- (1) A nemzetközi védelem megadását követően legkésőbb 30 napon belül az 1030/2002/EK rendeletben meghatározott egységes formátumot alkalmazó tartózkodási engedélyt kell kiállítani.
- a) A menekültjogállással rendelkező személyek esetében a tartózkodási engedély érvényessége három év, amelyet ezután újabb három évre lehet megújítani.
- b) A kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személyek esetében a tartózkodási engedély érvényessége egy év, amelyet ezután két évre lehet megújítani.
- (2) A tartózkodási engedély az alábbi esetekben nem újítható meg vagy azt vissza kell vonni:
- a) ha az eljáró hatóság a harmadik országbeli állampolgár menekültjogállását a 14. cikk alapján, illetve kiegészítő védelmi jogállását a 20. cikk alapján visszavonja, megszünteti, illetve nem újítja meg;
- b) ha a 23. cikk (2) bekezdését kell alkalmazni;
- c) ha a nemzetbiztonság vagy a közrend védelme ezt szükségessé teszi.
3. A 14. cikk (5) bekezdése és a 20. cikk (3) bekezdése alkalmazásakor a tartózkodási engedélyt csak akkor lehet visszavonni, ha az ezen rendelkezésekben fogalt három hónapos időszak már lejárt.

27. cikk
Úti okmányok

- (1) Az illetékes hatóságok a menekültjogállással rendelkező személyek részére a genfi egyezmény mellékletében meghatározott formájú, valamint a 2252/2004/EK tanácsi rendeletben⁴⁵ rögzített minimális biztonsági jellemzőkkel és biometrikus elemekkel rendelkező úti okmányokat állítanak ki. A fenti úti okmányok legalább egy évig érvényesek.
- (2) Az illetékes hatóságok a kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személyek részére a 2252/2004/EK tanácsi rendeletben rögzített minimális biztonsági jellemzőkkel és biometrikus elemekkel rendelkező úti okmányokat állítanak ki. A fenti dokumentumok legalább egy évig érvényesek.
- (3) az 1. és 2. bekezdésben említett dokumentumok nem adhatók ki, ha ezt kényszerítő nemzetbiztonsági vagy közrendi okok megkövetelik.

⁴⁵ A Tanács 2004. december 13-i 2252/2004/EK rendelete a tagállamok által kiállított útlevélek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról (HL L 385., 2004.12.29., 1. o.).

28. cikk

Tagállamon belüli mozgásszabadság

- (1) A nemzetközi védelemben részesülő személyek – az érintett területen belül jogszerűen tartózkodó, hasonló helyzetben levő harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóakkal azonos feltételek és korlátozások mellett – szabadon mozoghatnak annak a tagállamnak a területén, amely a nemzetközi védelmet nyújtja számukra, beleértve a tagállam területén belüli tartózkodási helyük megválasztására vonatkozó jogot is.
- (2) A nemzetközi kötelezettségek keretein belül csak akkor szabhatók meg bizonyos feltételek az olyan nemzetközi védelemben részesített személyek tartózkodására vonatkozóan, akik a szociális biztonsággal vagy a szociális segítségnyújtással kapcsolatos egyes ellátásokban részesülnek, ha ezen feltételek elősegítik a személy beilleszkedését abban a tagállamban, amely a védelmet biztosítja.

29. cikk

Az Unión belüli mozgás

- (1) A nemzetközi védelemben részesülő személyek a számukra védelmet biztosító tagállamon kívül más tagállamban nem rendelkeznek tartózkodási joggal. Ez nem sérti azon jogukat, hogy az uniós és a nemzeti szabályok vonatkozó rendelkezései szerint tartózkodási engedélyt kérjenek és kapjanak más tagállamokban, valamint a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 21. cikkében meghatározott feltételek melletti szabad mozgásra vonatkozó jogukat.
- (2) Ha a nemzetközi védelemben részesülő személy nem abban a tagállamban tartózkodik, amely a védelmet biztosította számára, és ott a vonatkozó uniós vagy nemzeti jogszabályok szerint nem jogszerűen tartózkodik, az ilyen személlyel szemben az (EU) XXX/XXX Dublini Rendelet 20. cikke (1) bekezdésének e) pontja alapján visszavételi eljárást kell lefolytatni.

III. RÉSZ

AZ INTEGRÁCIÓVAL ÖSSZEFÜGGŐ JOGOK

30. cikk

A munkavállaláshoz való hozzáférés

- (1) A nemzetközi védelemben részesülő személyek jogosultak arra, hogy az adott foglalkozásra, illetve a közszolgáltatásra vonatkozó általános szabályokkal összhangban önálló vagy nem önálló jövedelemszerző tevékenységet folytassanak.
- (2) A nemzetközi védelemben részesülő személyeket a védelmet biztosító tagállam állampolgáraival azonos bánásmódban kell részesíteni az alábbiak tekintetében:
 - a) a munkakörülmények, ideértve a fizetést, a munkaviszony megszüntetését, a munkaidőt, a szabadságot és a szabadnapokat, valamint a munkahelyi egészségügyi és biztonsági követelményeket;
 - b) az egyesülési és társulási szabadság, valamint a munkavállalókat vagy munkáltatókat képviselő szervezetekben, illetve bármely olyan szervezetben való tagság szabadsága, amelynek tagjai egy meghatározott foglalkozást üznek, beleértve az ilyen szervezetek által nyújtott előnyöket is;

- c) a foglalkoztatáshoz kapcsolódó felnőttképzési lehetőségek, a szakképzés – ideértve a szakmai továbbképzéseket is –, valamint a munkahelyi gyakorlati tapasztalatok szerzése.
 - d) a munkaügyi hivatalok által biztosított tanácsadás.
- (3) Amennyiben szükséges, az illetékes hatóságok elősegítik a (2) bekezdés c) és d) pontjában említett tevékenységekhez való teljes körű hozzáférést.

31. cikk

Az oktatáshoz való hozzáférés

- (1) A tagállamok – a saját állampolgárokra vonatkozókkal azonos feltételek mellett – az oktatási rendszerhez teljes körű hozzáférést biztosítanak a nemzetközi védelemben részesülő valamennyi kiskorú számára.
- (2) A tagállamok – a harmadik országok területükön hasonló helyzetben lévő és ott jogszerűen tartózkodó állampolgáraira vonatkozókkal azonos feltételek mellett – lehetővé teszik a nemzetközi védelemben részesülő felnőttek számára a közoktatási rendszerhez, továbbképzéshez és átképzéshez való hozzáférést.

32. cikk

A képesítések elismerésére és a készségek érvényesítésére vonatkozó eljárásokhoz való hozzáférés

- (1) A külföldi diplomák, oklevelek vagy a képesítést igazoló egyéb okiratok elismerésére irányuló meglévő eljárások keretében a nemzetközi védelemben részesülő személyek a védelmet nyújtó tagállam saját állampolgáraival egyenlő elbánásban részesülnek.
- (2) A 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴⁶ 2. cikke (2) bekezdésének és 3. cikke (3) bekezdésének sérelme nélkül az illetékes hatóságok elősegítik az (1) bekezdésben említett eljárásokhoz való teljes körű hozzáférést a nemzetközi védelemben részesülő olyan személyek számára, akik nem tudják dokumentumokkal igazolni a képesítésüket.
- (3) A nemzetközi védelemben részesülő személyeket a védelmet biztosító tagállam állampolgáraival azonos bánásmódban kell részesíteni a korábbi tanulmányaik értékelését, érvényesítését és akkreditálását szolgáló megfelelő rendszerekhez való hozzáférés tekintetében.

33. cikk

Szociális biztonság

A nemzetközi védelemben részesülő személyeket a védelmet biztosító tagállam állampolgáraival azonos bánásmódban kell részesíteni a szociális biztonság tekintetében.

⁴⁶

Az Európai Parlament és a Tanács 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK irányelve a szakmai képesítések elismeréséről ([HL L 255., 2005.09.30., 22. o.](#)).

34. cikk

Szociális segítségnyújtás

- (1) A nemzetközi védelemben részesülő személyeket a védelmet biztosító tagállam állampolgáraival azonos bánásmódban kell részesíteni a szociális segítségnyújtás tekintetében.

A szociális segítségnyújtás nemzeti törvényekben rögzített bizonyos formáihoz való hozzáférés a nemzetközi védelemben részesülő személyeknek az integrációs intézkedésekben való tényleges részvételétől tehető függővé.

- (2) A kiegészítő védelemben részesülő személyek esetében a tagállamok a szociális segítségnyújtást alapvető ellátásokra korlátozhatják.

35. cikk

Egészségügyi ellátás

- (1) A nemzetközi védelemben részesülő személyek az e védelmet nyújtó tagállam állampolgáira vonatkozó feltételekkel azonos feltételek mellett juthatnak egészségügyi ellátáshoz.

- (2) A nemzetközi védelemben részesülő, speciális szükségletekkel rendelkező személyek, így például a várandós nők, a fogyatékkal élő személyek, a kínzás, nemi erőszak vagy a pszichikai, fizikai, illetve szexuális erőszak más súlyos formáinak áldozatai, valamint az olyan kiskorúak, akik bármilyen formájú visszaélés, elhanyagolás, kizsákmányolás, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve fegyveres konfliktus áldozatai voltak – a védelmet nyújtó tagállam állampolgáira vonatkozó feltételekkel azonos feltételek mellett – megfelelő szintű egészségügyi ellátást kaphatnak – ideértve szükség esetén a mentális zavarok kezelését is.

36. cikk

Kísérő nélküli kiskorúak

- (1) Az illetékes hatóságok a nemzetközi védelem megadása után haladéktalanul, de legkésőbb öt munkanapon belül az (EU) XXX/XX rendelet [az eljárásokról szóló rendelet] 22. cikkének (1) bekezdése szerint megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a kísérő nélküli kiskorúak számára eseti gondnok, illetve szükség esetén a kiskorúak gondozásáért és jólétéért felelős szerv általi, vagy bármely más megfelelő képviselőt biztosítsanak, ideértve a jogszabályon vagy bírósági határozaton alapuló képviselőt is.

Ha szervezetet jelölnek ki eseti gondnokként, annak az ezen rendelettel összhangban haladéktalanul ki kell jelölnie a kísérő nélküli kiskorú tekintetében az ezzel kapcsolatos kötelezettségeket ellátó személyt.

- (2) A kijelölt eseti gondnok köteles biztosítani, hogy a kiskorú a jelen rendeletből származó valamennyi jogát élvezhesse. Az illetékes hatóságok rendszeresen ellenőrzik a kijelölt gondnok tevékenységét.
- (3) A kísérő nélküli kiskorúakat az alábbiak egyikénél kell elhelyezni:
- a) felnőtt hozzátartozók;
 - b) nevelőcsalád;

- c) kiskorúak elhelyezésére szakosodott gondozóközpontok;
- d) kiskorúak elhelyezésére alkalmas más szálláshelyek.

Ilyenkor a gyermek kívánságait életkorára és érettségi fokára tekintettel kell figyelembe venni.

- (4) Biztosítani kell, hogy a testvérek – figyelembe véve az érintett kiskorú mindenek felett álló érdekét, valamint különösen életkorát és érettségi szintjét – lehetőség szerint együtt maradhassanak. A kísérő nélküli kiskorúak tartózkodási helyét a lehető legritkábban szabad megváltoztatni.
- (5) Ha egy kísérő nélküli kiskorú nemzetközi védelemben részesült, és családtagjainak felkutatása még nem kezdődött meg, az illetékes hatóságok a nemzetközi védelem megadását követően mielőbb megkezdik a felkutatásukat a kiskorú mindenek felett álló érdekének tiszteletben tartásával. Ha a családtagok felkutatása már megkezdődött, azt szükség esetén folytatni kell. Amennyiben a kiskorú, illetve a kiskorú közeli hozzátartozóinak élete vagy testi épsége veszélybe kerülhet, különösen ha azok a származási országban maradtak, ügyelni kell arra, hogy az érintett személyekre vonatkozó információk gyűjtése, feldolgozása és közzlése bizalmasan történjen.
- (6) A kísérő nélküli kiskorúakkal foglalkozó személyek és szervezetek folyamatos képzésben részesülnek a kiskorúak jogai és szükségletei tekintetében, és a gyermekek oltalmazására vonatkozó szabályokat az (EU)XXX/XX rendelet [eaz eljárásokról szóló rendelet] 22. cikke értelmében tiszteletben kell tartani.

37. cikk

A lakhatás elősegítése

- (1) A tagállamban nemzetközi védelemben részesülő személyek – a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó, hasonló helyzetű harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó feltételekkel azonos feltételek mellett – szálláshelyhez juthatnak.
- (2) A nemzetközi védelemben részesülő személyek adott országon belüli szétosztását a tagállamok oly módon hajtják végre, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyeket ne érje hátrányos megkülönböztetés, valamint megvalósuljon az esélyegyenlőség a lakhatáshoz való hozzáférés tekintetében.

38. cikk

Az integrációs intézkedésekhez való hozzáférés

- (1) A nemzetközi védelemben részesülő személyek társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében a nemzetközi védelemben részesülő személyek a tagállamok által biztosított integrációs intézkedésekben vehetnek részt, elsősorban olyan nyelvtanfolyamokon, állampolgári ismeretekkel és beilleszkedéssel foglalkozó programokban, valamint szakképzésben, amelyek figyelembe veszik sajátos igényeiket.
- (2) A tagállamok kötelezővé tehetik az integrációs intézkedésekben való részvételt.

39. cikk
Hazatelepülés

A tagállamok támogatást nyújthatnak a nemzetközi védelemben részesülő azon személyek részére, akik haza kívánnak települni.

VIII. FEJEZET

KÖZIGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

40. cikk

Együttműködés

A tagállamok mindegyike kijelöl egy nemzeti kapcsolattartó pontot, és ennek címét megküldi a Bizottságnak. A Bizottság közli ezen információkat a többi tagállammal.

A tagállamok a Bizottsággal összeköttetésben minden megfelelő intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok között közvetlen együttműködést és információcserét hozzanak létre.

41. cikk

Személyzet

Biztosítani kell, hogy az ezen rendeletet végrehajtó hatóságok és más szervezetek megkapták vagy megkapják a szükséges képzést, és a tevékenységük során tudomásukra jutott információkkal kapcsolatban betartják a nemzeti jogban előírt titoktartási kötelezettséget.

IX. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

42. cikk

A bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot [az (EU)XXX/XXX rendelet [az eljárásokról szóló rendelet] 58. cikke szerint létrehozott] bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.
- (3) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkével együtt értelmezett 8. cikkét kell alkalmazni.

43. cikk

Nyomon követés és értékelés

A Bizottság legkésőbb két évvel a hatályba lépést követően, majd azután ötévenként jelentést tesz az Európai Parlament és a Tanács számára e rendelet alkalmazásáról, és adott esetben javaslatot tesz a szükséges módosításokra.

A tagállamok legkésőbb kilenc hónappal az említett határidő lejárta előtt eljuttatnak a Bizottsághoz minden olyan információt, amely a jelentés elkészítéséhez szükséges.

44. cikk

A 2003/109/EK irányelv módosítása

1. A 2003/109/EK irányelv 4. cikke a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Ha a nemzetközi védelemben részesülő személyeket a nemzetközi védelmet biztosító tagállamtól eltérő tagállamban találják, anélkül, hogy az irányadó uniós vagy nemzeti jogszabályok szerint jogosultak lennének ott tartózkodni vagy letelepedni, az ezt a helyzetet megelőző jogszerű tartózkodás időtartamát nem lehet figyelembe venni az 1. bekezdésben említett időtartam számításánál.”

2. A szöveg a következő 26a. cikkel egészül ki:

„26a. cikk

A 4. cikk (3a) bekezdésének átültetése

A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ezen irányelvnek 4. cikke (3a) bekezdésének legkésőbb [hat hónappal ezen rendelet hatálybalépése után] megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.”

45. cikk

Hatályon kívül helyezés

E rendelet hatálybalépésének időpontjában a 2011/95/EU irányelv hatályát veszti. A hatályon kívül helyezett irányelvre való hivatkozásokat e rendeletre való hivatkozásoknak kell tekinteni, és a I. mellékletben foglalt megfelelési táblázattal összhangban kell értelmezni.

46. cikk

Hatálybalépés és alkalmazhatóság

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet [a hatályba lépés napjától számított hat hónap elteltével] kell alkalmazni.

Ez a rendelet a Szerződéseknek megfelelően teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
elnök
[...]